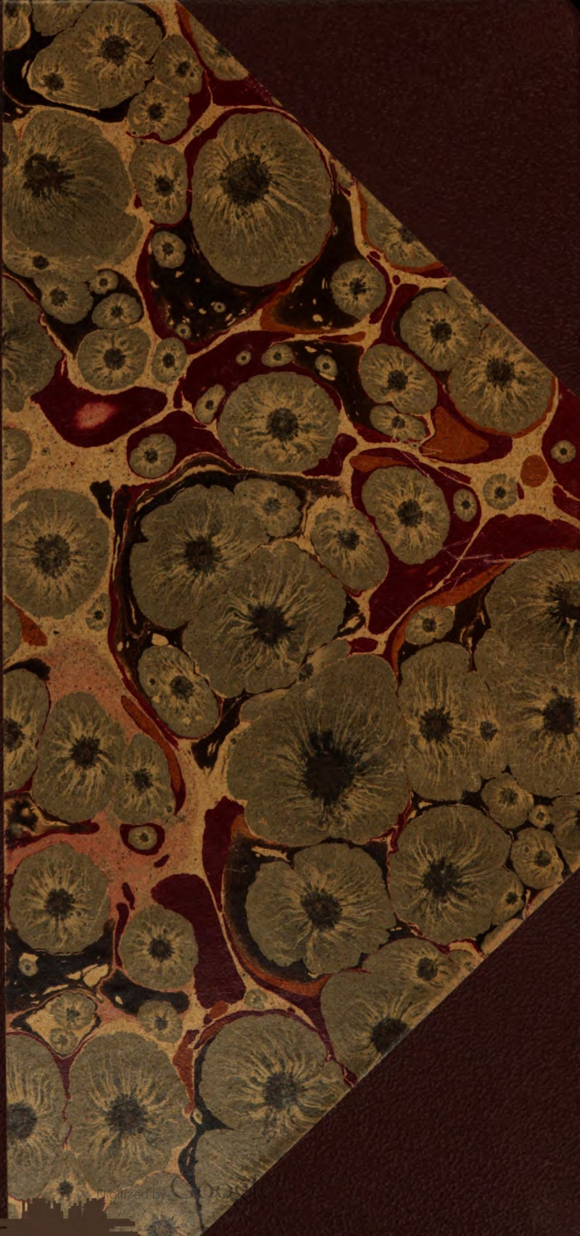
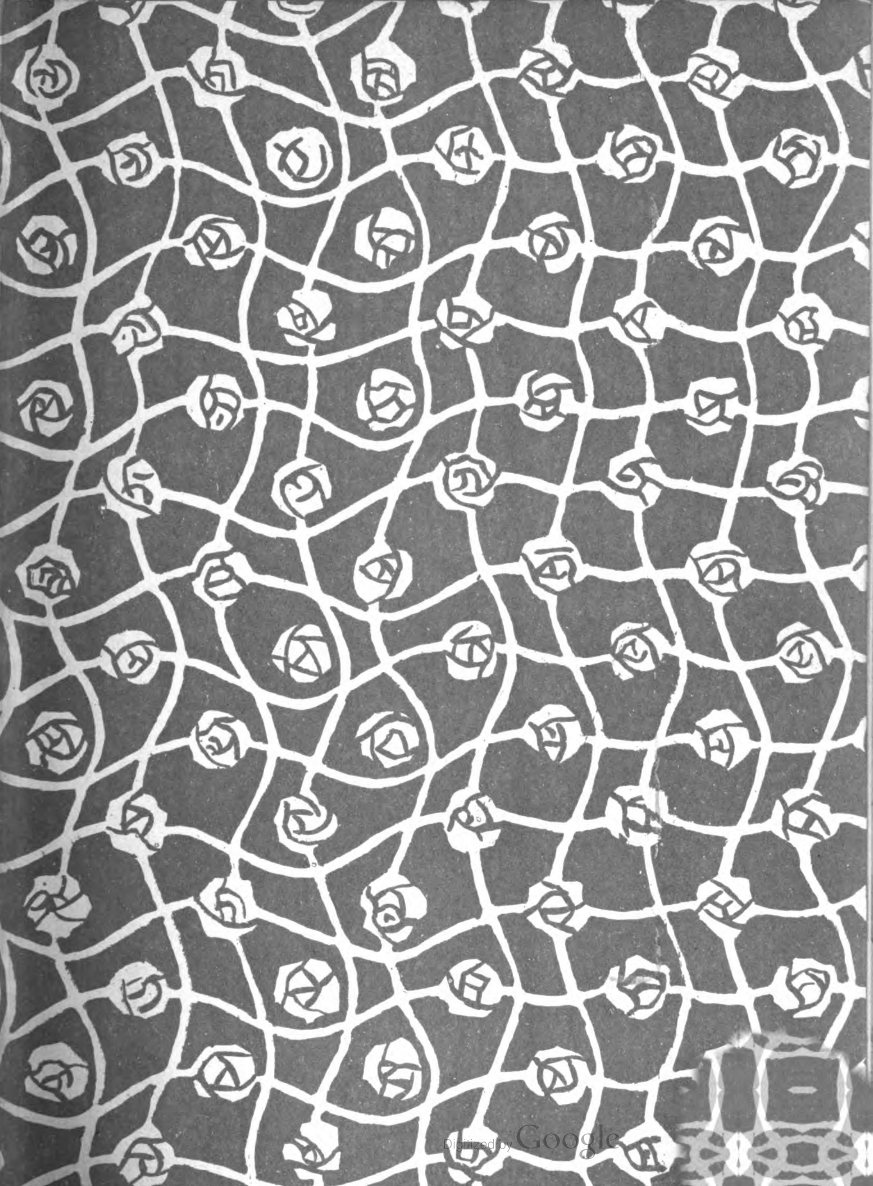

REGENTS OF THE UNIVERSITY OF MINNESOTA
OMNIBUS ARTIBUS
COMMUNE VINCULUM

1880.

ILLUSTRERAD

NISSE-KALENDER

FÖR

1880.

STOCKHOLM,
ASSOCIATIONS-BOKTRYCKERIET,
1880.

Till Nisses vänner!

Ödmjuka tjenare, godt folk!
Till Eder Nisse, glädjens tolk,
ännu en gång sig vänder — alltväl,
i form utaf kalender — ni förstår mig väl?

Haf tack för det förflutna år!
Det lemnar inga mörka spår,
fastän det bar i skötet —
bland annat . . . sotarmötet —

Det skänkt oss tvärtom ljus och luft
och mera plats för sundt förnuft,
till men för barnabiter —
och andra jesuiter —

Det fört oss fram på fredens stråt
(»Dulcigno» är en ringa faute).
Ej Björnson eller »Kungen» —
till nå'n duell vardt tvungen —

Och länkar fogats, som man vet,
uti hr Stockholms spårvägsnät:
han rundt kring sta'n kan fara —
för tio öre bara —

Han »jubilerat» då och då
med snillen både stora, små.
Den högre stil'n han går i —
med Wachtel och Ristori —

Men framför allt är minnesvärd
den verldsberömda Vegas färd.
Trots solar allt och stjernor —
vi ha dock friska hjernor —

Derför, godt folk, är Nisse nöjd,
och nästa år blir dubbel fröjd,
om alla, som han känner — alltväl,
han då får kalla vänner — ni förstår mig väl?

F. H.

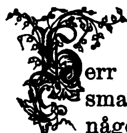
Mellan himmel och afgrund.

Skiss

af

Sylvia.

1.

Herr Bertil Jäger var en långväxt, ung man med smala axlar och mild blick. Han hade dertill något fogligt i sitt sätt, och fru Carpadon, som i detta ögonblick såg bort till honom, sade till sig sjelf med tillfredsställelse: — Bertil blir en god, äkta man!

Icke för att fru Carpadon för egen del hade några spekulationer på hans hand och hjerta, gamle herr Carpadon var ju ännu i lifvet, men det var nästan som för egen del, hon nyss hade sagt: — han blir en god man; — ty då en mor är nog lycklig att ega en fullvuxen dotter, är det ju naturligt, att hon tänker och handlar precis, som om en giftermålsfråga gälde henne sjelf.

Hvad Bertil beträffar, hade han i flera år utgjort så att säga yttersta spetsen af den svans beundrare, hvilken hack i häl följde den vackra fröken Carpadon.

En mor har ofta sina små planer, må detta vara henne förlåtet, och fru Carpadon hade en och annan gång tänkt: — grosshandlar A. friar bestämdt till min dotter; eller: — patron B. skall endera dagen göra det; eller:

— den elegante C. är visst den rätte. Dock, då A., B. och C. visserligen strödde artigheter omkring den unga skönheten, men läto närmandet stanna härvid, så kunde en klok mor ju icke bättre göra, än att då och då efter en liten känslofull suck vända sig till Bertil med hoppfull förmodan, att han skulle blifva en god, äkta man.

Under vexlande föreställningar och planer hade nämligen Bertil, ungefärligen som en gädda på ett gäddrag, ömsom på långsträckt, ömsom åthalad lina, troget släpat efter den kurs, herrskapet Carpadon behagade styra.

För tillfället var linan nära åthalad — fröken Carpadon hade nyligen räknat sitt tjugofemte lefnadsår, utan att kunna räkna ett enda förmånligt och antagligt giftermålsanbud — linan var, som sagdt, rigtigt nära åthalad, och fru Carpadon hade fört samtalet med herr Jäger på ett sätt, att han, helt blek, anfådd och darrande, hade förklarat, det han skulle anse sig som den lyckligaste dödlige, derest den vackra Eugenie ville blifva hans lefnads ledsagarinna. Fisken var således upphalad, utan att på ringaste sätt sprattla imot, och afbidade nu sin dom.

Den omtänksamma modren såg alltjemt bort till herr Jäger, i det hon fortfor att tänka:

— Han har nyss ärft tjugotusen kronor, hans lilla kryddbod går temligen bra, Eugenie har ej ett öre i hemgift. Carpadon har alltid varit sig lik, en rigtig drummel, en åsna, som icke har mera vett än ett par gamla skor.

När fru Carpadon tänkte, behöfde hon ju icke vara så noga i valet med att uttrycka sina känslor. Hade hon talat, skulle hon säkerligen icke tillåtit sig dylika ord, utan kanske helst sagt:

— Carpadon har alltid varit en omtänksam man, vi hafva fullt upp, hvad vi behöfva, mera är ej nödvän-

digt, man tar ju ingenting med sig i grafven. Eller till personer, som voro fullt invigda i herrskapet Carpadons affärsförhållanden:

— Min stackars Carpadon har alltid haft god vilja, men oturen har förföljt honom.

Alltnog, den värda damen var ense med sig sjelf, att man icke skulle hafva för stora pretentioner, derest icke pretentionerna skulle blifva illusioner, och hon vände sig med sitt ljufvaste leende till herr Jäger, talade om den tid, då han och Eugenie som uppväxande barn lekt tillsammans och att hennes tankar redan då hade irrat till möjlighet af, att Bertil och Eugenie en gång i framtiden vore ett passande par. Unge herr Bertil Jäger såg med strålande blickar ömsom på mor och dotter, och då Eugenie satte sig vid hans sida, tillät honom lägga sin arm omkring hennes lif, erfor han en känsla, liksom hade man hissat honom upp mot himlen.

— Det här kommer så brådstörtadt, så oväntadt, — sade hon och kastade sina ljusbruna, i solskenet guldskimrande lockar tillbaka från sitt ansigte, i det hon drog sig undan honom, — jag är helt upprörd och finner knappast någon redig tanke...

— Så oväntadt kan det väl icke vara, att jag har älskat dig, Eugenie; och då jag nu ber dig bli min hustru...

— Jag vet sannerligen ej, hvad svar jag skall lemna... Tyst, tyst, icke ett ord mera härom i dag... Nej, hvad är det för kapriser, icke skall du redan lemna oss...

Bertil, som nyss varit på väg att färdas till himlen, hade vid hennes ord hastigt känt en beröring med jorden samt tyckte sig stå invid randen af en afgrund, i hvilken han när som helst kunde störta ned.

— Det är icke värdt att vara så der stormande, —

sade fru Carpadon till den stackars, beskedlige Jäger, som satt i soffan bredvid Eugenie och syntes helt bestört öfver sin egen dristighet. — Låt Eugenie sansa sig.

Den unge mannen teg och fru Carpadon höjde ett par gånger sina ögonbryn, hvarpå hon fann det klokast, att lemna de unga tu för sig sjelfva.

Fru Carpadons närvaro hade under de sista minuterna haft en förlamande verkan på herr Jägers tungspets, men nu rullade orden obehindrade fram, och Eugenie skulle svara, svara genast och oåterkalleligt, om hon ville blifva hans hustru.

I den stunden räckte hon honom sina båda händer samt lutade sitt hufvud mot hans bröst.

— Ja, jag visste väl, huru saken stod, — sade fru Carpadon, som nu återvände till förmaket. — Jag kan i denna stund uppriktigt säga, att Eugenie alltid har älskat dig, käre gosse, har älskat dig sedan hon knappast var en aln hög, och nu är hon öfver tjugo år... gammal kärlek... ja, du visste att i tid knipa bort hennes hjerta. Kom hit in, käre Charles!...

Och gamle herr Charles Carpadon sällade sig till det lilla sällskapet, i det han utstötte ett »fägnar mig», skakade hand med den blifvande svärsonen, ropade då och då ett »parole d'honneur» samt bedyrade, att intet numera kunde hindra honom från att göra affärsspekulationer tillhopa med herr Jäger, nickade belåtet samt erbjöd sig att skaffa honom Ceylons kaffe, hvilket han utan skrupler kunde ge ut för finaste Java.

Men Bertil var i denna stund mera älskare, än affärsman, och lyssnade uteslutande på Eugenie, som efter några hviskade »o» och »ack» tillstod, att hon troligtvis alltid hade älskat honom, hvarvid Bertil helt öppet erkände, att han befann sig så godt som i himlen.

— Icke någon rigtigt spekulativ person, han hörde

knappast mitt tillbud angående kaffet, — sade herr Carpadon, som skakade sitt hufvud, i det han med en halft beklagande blick såg efter den unge mannen, hvilken, småleende som ett godt barn, nu vandrade gatan framåt.

— Han har fått tjugotusen i arf, — talade fru Carpadon, som stod med armarne i sidan framför sin dotter; — hans affärer äro ganska bra, och han hör till dem, som man kan linda omkring fingrarne... Du kan alltid påräkna en fin våning och trefligt umgänge... Nästa sommar kan du förströ dig vid en badort... Var säker, att hans affärer blifva allt bättre och bättre... Tjugotusen till rörelsekapitalet är icke att förakta, år efter år får du ett allt angenämare lif... du reser utrikes.

— Du skall till Frankrike, Eugenie, — sade gamle herr Carpadon, — vi ha storartade slägtförbindelser der, mången markis...

— Prat, dumheter! — afbröt fru Carpadon, och hon såg på sin man, som om hon antog, att det icke gick ett sant ord öfver hans läppar. — Jag tycker, du i alla fall kan vara ganska nöjd, min flicka, — fortfor den värda damen, — du gör icke precis ett briljant parti, men din vilja blir den gällande och du kommer att få allt hvad du pekar på... ja, räkna sjelf efter...

Eugenie gäspade, men såg ut som om hon räknade.

— Tänk, om doktor Sebom ändå... sade hon långsamt. — Han är rik, stenrik, stor praktik, eget hus.

— Min ängel, vi kunna allid göra ett försök, — inföll fru Carpadon; — att få hit honom är icke svårt. Jäger får naturligtvis dröja med att eklatera förlofningen... låt det bli min sak, jag skall nog uppehålla honom, han är i alla fall icke att förakta... Tro mig, bättre en fågel i hand, än tio i skogen.

2.

— Ack, patron Hubert, — sade fru Carpadon, i det hon vände sig till en mörkhyad, medelålders man, som framme vid pianot samtalade med hennes dotter, — ack, herr Hubert, sjung den der duetten med Eugenie... Icke något öfvergår musik! Jag skulle vilja dö under det man sjöng en aria för mig. Snälle Bertil, sätt hit pallen, du får ursäkta, att vi behandla dig en famille, men som gammal lekkamrat...

I händelse den medelålders främmande mannen reflekterat öfver herr Jägers uppträdande der i huset, hade fru Carpadon med dessa ord antydt hans plats samt under några minuter småningom uppdragit en skiljemur mellan honom och hennes familj. Bertil började också se ut som om han icke rigtigt kände sig hemmastadd, och då i detsamma herr Hubert och Eugenie med full hals stämde upp en duett ur Friskytten, fortfor fru Carpadon:

— Käre Bertil, du har verkligen ett uttryck, som om du ätit upp nådåren för räfven...

— Eugenie ser ju knappt åt mig, och...

— Du kan väl icke begära att flickan oupphörligen skall stirra på dig... folk med god ton döljer naturligtvis sina känslor.

— Men herr Hubert...

— En hygglig och belefvad man... Vi gjorde hans bekantskap på Dalarö förliden sommar, träffade honom i dag helt à propos på gatan, och så följde han hem med oss... han är alldeles som fallen ifrån skyarne...

— Åh, charmant, bravo, bravissimo! — ropade herr Carpadon, då sången upphörde. — Lite' konjak ofvanpå kaffet, mina herrar!

Och nu blef det ett klingande med glas, hvarpå pappa Carpadon stultade omkring på sina små ben, med ett uttryck i sitt ansigte, som ville han säga: — se på mig, jag är en lycklig familjefar! — och omedelbart fick herr Hubert en utmanande blick, i hvilken låg ett: — gack du och gör sammaledes!

Imellertid sväfvade Eugenie fram och tillbaka, gaf herr Hubert de mest smäktande blickar samt passerade förbi Bertil, som om han aldrig funnits till. Mellan honom och den unga flickan kom dock snart en tillfällig tête à tête. — Eugenie, — sade han, — Eugenie, min älskling, ifall min lycka är dig kär...

— Snälle Bertil, — afbröt hon helt lugnt, — du talar ibland till mig i en ton, hvilken jag icke finner alldeles berättigad... en förtrolighet, hvilken icke är rigtigt på sin plats...

— Vi heta egentligen *de* Carpadon, — sade värdinnan, som talade temligen högt, måhända för att herr Hubert ej skulle kunna uppfatta de ord, som vexlades mellan Bertil och Eugenie.

— Carpadon, ytterst gammal slägt, — sade herr Carpadon och stack med välbehag tummarne i sina västfickor. — Revolutionen kom, guillotinen arbetade... Carpadoner och Bourboner flydde i kapp med hvarandra ... nå ja, man kan ej förtänka, om en och annan var rädd om sin nacke, man spreds omkring som agnar för vinden... en blifvande kung försörjde sig som skolmästare, och min farfar... ja, han gjorde sammaledes. Det finnes i Frankrike ännu markiser och hertigar Carpadon och alla af min familj.

Under detta lilla föredrag stod fru Carpadon vid Bertils sida. — Hvad i all verlden, — sade hon, — tänka du och Eugenie på, som prata på det här viset. Nej, min flicka, jag hoppas, du har så pass »savoir vivre»,

att du sällskapar med patron Hubert. Ditt uppträdande, Bertil, är verkligen litet opassande... förlåt, att jag talar uppriktigt! Vi hafva visserligen lofvat att taga ditt anbud i öfvervägande, men besinningstid, käre vän, besinningstid måste du lemna... du måste se tiden an... vill man vinna en qvinnas tycke, får man icke gå bröstgänges tillväga, småningom, Bertil, endast småningom. Går du redan... för all del ge dig icke bort utan hatt!...

I denna stund tycktes unge herr Jäger icke anse sig vara i himlen, han tryckte hatten djupt ned i pannan och tänkte på afgrunden samt gick ej ur vägen för hvem helst, han mötte.

— Herre, se upp!

Det var just i portgången till sitt hem, som detta »se upp» ljöd imot honom.

— Se sjelf upp!

— Jag tror, ni blifvit förryckt, herr Jäger!

Bertil stirrade som en sömngångare, men qvicknade snart så pass till, att han fann sig stå öga mot öga med herr Boman, den välbehållne egaren till det hus, i hvilket han sjelf var en hyresgäst.

— Åh, ni mår visst icke rigtigt väl, — sade nu en ung flicka, som trädde fram bakom herr Bomans breda rygg, — ni är blek, och...

— Ber om ursäkt, — var allt hvad Bertil förmådde.

— En liten toddy skulle göra er godt... åh, inte något krus... jag tänkte mig just ut för att söka sällskap, och eftersom vi stötte på hvarandra... Härligt vårväder... Stig på, stig på! Blommorna här, jag skulle tro, de dofta skönt... det är Gertrud, min dotter, som sköter om dem...

Den täcka flickan smålog och lutade sig öfver blomsterbordet; man kunde se, att det utgjorde hennes fröjd.

Men unge herr Jäger hade icke håg att se på de prunkande blommorna — han visste en blomma, han! I denna stund kände han ett begär att med knuten hand slå sig för pannan, och han såg med en nästan skygg blick bort till Gertrud. En person med afgrundstankar måste ju känna sig smått generad öfver att helt à propos hafva råkat in i ett fridfullt och soligt hem. Då och då svarade han ett och annat ord, lät behandla sig som en sjukling, sörplade i sig konjak och vatten, men kände först en skymt af verklig tillfredsställelse, när man omsider tillät honom säga farväl. Inkommen i sin mörka bodkammare, kastade han sig handlöst öfver en fullproppad kaffesäck.

— Eugenie, o, Eugenie! — mumlade han.

3.

— Du är just en rymmare, Bertil, — sade Eugenie några dagar derefter, i det hon med ett af sina mest förtrollande småleenden och klädd i en förtjusande morgondrägt välkomnade unge herr Jäger, — just en rymmare.

— Åh, då man visar, att jag är öfverflödig!

Fröken Carpadon beklagade, att hon icke kunde finna någon, som rigtigt förstod henne, hon hade dock hoppats, att Bertil skulle göra det.

— Herr Hubert gör det måhända bättre.

— Hubert!

Nej, den unga damen kunde icke annat än skratta.

— En förlofvad karl, ja, just förlofvad! Han hade kommit till Stockholm för att förlofva sig med rika fröken Lorens, och vi ha nyss mottagit notifikation härom.

Det lilla kortet med de sammanbundna namnen räckte hon härvid så hastigt fram mot Bertil, att det nästan höll på att rifva ögonen ur hufvudet på honom, hvarpå hon skrynklade det tillsammans, slet det sönder mellan sina små händer samt kastade det bort i en kakelugnsvrå.

Hubert var en rik man och fröken Lorens en rik arftagerska; det gamla ordspråket »mer vill mer ha», det rigtigt besannade sig. Eugenie och fru Carpadon måste storskratta åt verldens lumpenhet. Åh, menniskorna voro beräknande egoister!

— Min lilla Eugenie, — sade Bertil, — jag älskar dig för din egen skull... uteslutande för din egen skull.

Den vackra flickan bedyrade, att hon knappast visste, om hon vågade tro hans ord, och mamma Carpadon satt i ett soffhörn och sade, att detta visst icke förvånade henne, samt såg missbilligande bort till Bertil.

— Min söta flicka, — talade hon, — mitt oskyldiga, lilla lam, karlarne äro en gång för alla opålitliga, från och med herr Carpadon till...

Dock, hon ville visst icke säga ett ondt ord om sin man; hon visste, att qvinnans skyldighet vore att blunda för mannens fel, att ej beakta mannens snedsprång; ja, en total blindhet vore qvinnans största ära och dygd.

— Derför, söta Eugenie, — fortfor hon, — låt Bertil ha sina små kapriser... Om han också emellanåt springer sin väg, kommer han nog igen.

— Ja, och om du, Eugenie, skulle vilja binda mig med en gyllene boja, — sade han småleende, — så har jag visst intet derimot...

— Nej, nej, tyst Bertil, du endast upprör Eugenie, fruktar jag; hon mår icke rätt väl, — inföll fru Carpadon, — ditt uppförande, min gosse, tror jag är skuld till hennes illamående. Nå, vi hafva skickat efter doktor Sebom, och han gör väl henne snart bra igen, vi vänta honom i hvar minut, och under det vi konsultera...

— Ja, ja, — sade Bertil, — jag går på ögonblicket, jag har sjelf rätt stor brådska, men jag hade vägarne hitåt och jag kunde icke motstå begäret, att titta hit. Du får icke vara ond på mig, Eugenie, sannerligen jag vill göra en mask förnär, men, men... jag vet icke, hvar jag fick den inbillningen ifrån, att du... att jag...

Den stackars gossen trasslade fullkomligt in sig. Nyss helt tvehågsen, om han vågade närma sig Eugenie, lemnade han henne nu, skamflat öfver sig sjelf, med tusen böner om tillgift samt lycklig öfver att så i grunden hafva misstagit sig.

— Ja, Eugenie, — sade fru Carpadon, så fort den unge mannen stängt dörren efter sig, — bandet mellan dig och Bertil bör vara tänjbart, men dock alltid ett band. Då och då en liten uppmuntran, sådant är nödvändigt...

Fröken Carpadons illamående var imellertid en nervös hufvudvärk med ihållande mattighet, men hindrade henne icke ifrån att göra de elegantaste halftoaletter med en och annan vårdslöst nedfallande lock samt en rikedom af gulaktiga spetsar.

Att doktor Sebom var en uppmärksam läkare och att han träget besökte sin patient, behöfver väl knappast nämnas. Han var till och med ytterst artig och intressant, och en dag, sedan han ganska länge hade hållit sin patients hand i sin, sade fru Carpadon under ett förtroligt mellan fyra ögon:

— Min kära Bertil, visst har du gjort Eugenie ett

giftermålsanbud, men jag fruktar, du springer alldeles för ofta hit. Jag är mor, och du högaktar mig naturligtvis för att jag är mån om det passande... Doktor Sebom t. ex. frågade i går, hvem den unge mannen var, som han så ofta mötte i trappan; han brydde Eugenie och undrade, om det var en inklination och dylikt... Du vet, att ryktet är som blankt stål, det blir fläck, bara man andas på det... Men tyst, jag hör doktorns röst... det är en ovanlig tid, hvad i all verlden skall det betyda... och så glad och munter han tyckes vara. Hör, hur han språkar och skämtar med Eugenie... Gå, käre Bertil... men nej, inte den här vägen! Stanna en sekund, du får inte möta honom, han kommer hitåt, hitåt!

Fru Carpadon förlorade för några ögonblick sin värdighet, hon snurrade omkring som ett yrväder, vände ut och in på ögonen samt ryckte upp en tapetdörr.

— Se här, se här, — sade hon utom sig, — in i garderoben bara för en sekund! Åh, om du älskar Eugenie, så ställ dig inte emellan henne och hennes lycka... ja, hennes lycka! Karlen kommer bestämdt att fria... det har redan gått så långt, att han inte kan träda tillbaka... du får inte kompromettera oss.

Och med en kraftig knuff stötte hon till den stackars Bertil, hvilken, lika hufvudyr som fru Carpadon, tumlade om inne i ett becksvart dunkel.

Fru Carpadon var nästan andlös och allena i rummet, då doktor Sebom passerade igenom detsamma.

— Ni är så munter i dag, — sade Eugenie, — herr doktor, ni måste nödvändigt tala om för mig orsaken till ert goda lynne.

— Gerna, jag förlofvade mig i går med enkefru Dramm; det har varit ungdomstycke mellan oss, jag ämnar mig till henne, och det är derför jag i dag har

gett mig ut tidigare än vanligt... God morgon, mitt herrskap!...

— Förlofvad, — rosslade fru Carpadon redan innan han var ur sigte, — förlofvad med fru Dramm... fru Dramm och tre barn.

— Förlofvad! — skrek Eugenie och sjönk ned på en stol.

Den upprörda fru Carpadon gaf till ett gält, hysteriskt skratt, så gält, att Bertil förskräckt ryckte upp dörren.

— Bertil, Bertil! — skrek och skrattade hon ömsom samt kastade sig i hans famn.

— Jag tror, jag blir förryckt, — mumlade Bertil, — jag fick knäcken, då hon knuffade mig in i garderoben.

Det blef i hast ett smällande i dörrar, herr Carpadon ruskade omkring sin tupé, svor på både svenska och franska och menade, att han åter upplefde guillotinens tid.

— Af guillotinen skulle din farfar icke haft något ondt, han var ju blott simpel kockspojke, — skrek fru Carpadon hysteriskt och slog armarne allt fastare omkring Bertil.

— Parole d'honneur!

— Ack, Bertil, Bertil, du, endast du — och härmed sjönk fru Carpadon afdånad ned till hans fötter.

Midt i all denna uppståndelse flög Bertil på dörren. Han kom hem nästan andlös, han tyckte, att hans bröst var fullkomligt hopsnördt, hans blod brann, hans ögon lyste, och han började hålla orediga tal om såväl en himmel som en afgrund.

Bodbetjenterne stirrade på honom och syntes nästan likaså hufvudyra som principalen samt visste egentligen icke, hvad de skulle taga sig till, då herr Boman, hvil-

ken emellanåt tittade in, nu följde denna vana och hastigt stod framme vid disken.

Efter få ögonblick fick han veta, att Bertil var sjuk, och denne, som icke kände till någon af de tillstädesvarande, lät bära sig in i sitt rum.

Veckor förgingo imellertid, under det han nästan sanslös låg på sin bädd. Herr Boman uppförde sig som en verklig far, höll en ordnande hand öfver affären och en vårdande öfver den sjuke, medan Gertrud oupphörligen kokade sjuksoppor och geléer.

Med fullt förtroende för herr Boman erkände Bertil en dag sitt marterade hjertas qval, erkände, huru han under åratal icke rätt vetat med hvad blickar man betraktat honom i det Carpadonska huset, icke ens sedan han der uppträdt som friare.

— Ni har varit en lekboll, käre Jäger!

— Ja, en lekboll.

— Fröken Carpadon skulle gerna hafva gift sig såväl med herr Hubert som med doktor Sebom...

— Jag tror det nästan, — suckade Bertil, — men hvarför, hvarför då inte säga rent ut, säga mig...

— Qvinnor, min käre Bertil, hafva stundom en viss gemenskap med fältherrar, de ha gerna i beredskap en reserv. Men se nu icke hängfärdig ut, kom in till mig... Gertrud har ordnat en lätt och god supé åt oss. Ni får icke säga nej... flickan blir ledsen, om ni icke kommer.

Bertil tog icke allenast denna afton sin värds gästfrihet i anspråk, han blef snart en daglig gäst; han började dervid observera såväl Gertruds prunkande blomsterbord som också hennes älskliga ansigte, husliga behag och anspråkslösa sätt, och en vacker dag fann han sig helt oförmodadt sittande vid hennes sida, hållande hennes hand i sin och med en känsla af sällhet hviskande hennes namn.

Man kommer ibland helt à propos in i himlen. Bertil hade åtminstone gjort det.

Hvad fru Carpadon beträffar, så hade hon vid denna tidpunkt icke precis farit ned i afgrunden, men hon hade kanske icke några rigtigt himmelska tankar.

— Bertil är en niding, en löftesbrytare, — sade hon, — alla karlar äro afskyvärda!

Den gamle Carpadonske ättlingen fick härvid ett ögonkast.

Efter ett litet betänkande, under det hennes ansigte ljusnade, tillade hon:

— Jag gör dock ett undantag för unge herr Smiling... han utmärkte dig, Eugenie, på W. 6-balen i vintras och han helsar alltid ytterst artigt... Ja, vi skola med det första invitera honom.

En rosenrasande familj.

Familjen *Ros* är ganska stor. Pappa sjelf tager sig gerna en tår i glada lag; när han skall hem om aftnarne, gör han åtskilliga kryssningar. Han kallas

Törn-Rosen.

Mamma sjelf är särdeles hemmastadd i köket och nämnes

Mat-Rosen.

Äldste sonen är jurist. I honom ser folket

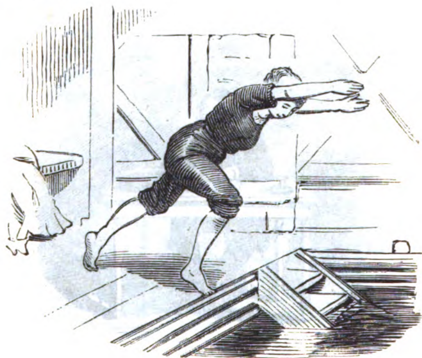
Ros-lagen.

Den yngste pojken har egnat sig åt sjömansyrket. Han är naturligtvis

Ros-marinen.

En af döttrarna vurmar för allehanda kroppsöfningar. Hennes smeknamn är

Ros-piggen.

Och en annan af döttrarna har alls ingenting imot ett eller annat rendez-vous. Hon heter

Rosamunda.

Amors gymnastik.

Arthur var en liten herre,
fin och spenslig och så blek
som ett lik, ja, nästan värre,
dertill grubblande och vek.
Men hvarenda vacker tärna
liksom hvarje gammal tant
bar den tanken i sin hjerna:
»Gud, hvad han är intressant!»

Amor åter tänkte bara
i sitt skälmska hjerta så:
»innan kort skall han väl vara
intressantare ändå.
Jag skall sannerligen lifva
denna skröpliga fysik
och den svage krafter gifva
genom litet gymnastik.» —

Tyst om »Vegaqvällen» gick han,
Arthur, sänkt i drömmeri,
då i mängden sigte fick han
på den sköna Milanie.
Genast glömde han all våda,
glömde Amors spindelväf,
och att bättre flickan skåda
gjorde strax *på tårna häf*.

Från den ödesdigra stunden
han i spindelnätet satt
som en fluga snärjd och bunden
och sågs minst hvarannan natt
som ett annat ärkemönster
för en kärleksstungen gäck
utanför den skönas fönster
göra *armar uppåt sträck.*

Rörande på vers beskref han
all sin längtan, allt sitt qval —
nå ja, presenterad blef han
snart för flickan på en bal
och sin cour just ej försumligt
gjorde under glam och »støi»,
fastän kanske något fumligt
var hans första *framåt böj.*

Kort derpå i gröna lunden
råkades en dag de två,
och för tjuserskan på stunden
knäna böj han gjorde då.
Fångad var hon också redan,
lilla ängeln, söt och täck,
när han passioneradt sedan
gjorde *armar framåt sträck.*

Sedan vid hvarandras sida
som ett ungt förlofvadt par
sågos de tillsammans skrida
under vårens sköna dar.
Lifvet föreföll så soligt
liksom vore allt en fest,
när han gick der så förtroligt
och fick göra *höfter fäst.*

Men en vacker dag, på vägen
till sin tärnas jungfrubur,
såg han harmsen och förlägen
en rival, som stod på lur.

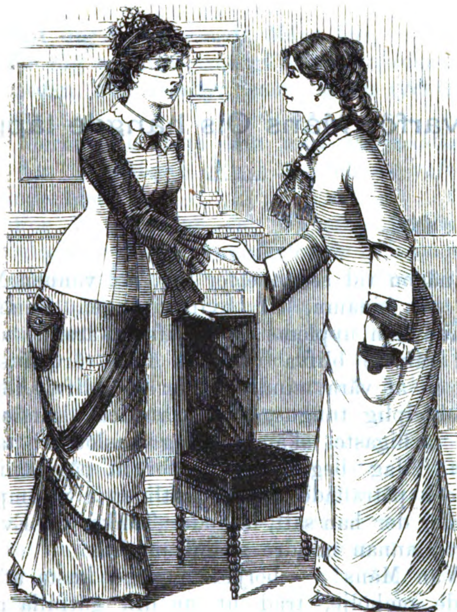
Arthur stämde dock i bäcken:
med en fruktansvärd coup d'oeil
kraftigt gjorde han på fläcken
högra knäet uppåt böj.

Och som han med hemlig rysning
fruktade ett röfvarkap,
brådskade han på med lysning,
bröllopsståt och äktenskap.
Knappast då man undra torde,
att han högst förtjust dervid
under sjelfva vigseln gjorde
ofta nog *till venster vrid*.

Amor så den kranke botat
genom denna gymnastik
och på flykten hastigt motat
all slags sjuklig romantik
Lycklig under ros och löje
unge Arthur med sin fru
på ett härligt sommarnöje
gör *på stället hvila* nu.

CaLixTus.

Långväga resande.

— God dag, Betty! Följer du med i qväll och hör på Wachtel?

— Han, som är född så rysligt långt härifrån?

— Hvad menar du?

— Jo, pappa säger, att han rest oupphörligt i fyrtio år, utan att hinna till Sverge förrän nu...

Hvarför Måns Ols hängde läpp.

För någon tid sedan erfor jag, att vännen Måns Ols — ett binamn, till hvilket ingen annan rimlig grund kan uppletas än att ifrågavarande unge man en gång råkade blifva utkastad från värdshuset Måns Ols nära en af våra mindre städer — blifvit förvandlad till en ohjelplig tungus, som man icke kunde afvinna ens det tarfligaste skämt. Jag beslöt att taga reda på saken. Jag begaf mig derför ut på spaning efter mannen och påträffade honom slutligen i Strömparterren på en soffa, der han satt, läsande »Tankar om Evigheten» eller någon annan mindre skämtsam bok.

— Vän Måns! — började jag, — kasta af dig ditt sfinxartade omhölje, träd ut ur din gåtfulla atmosfer, utveckla dig, bred ut dig; du witzar icke mer, man hör aldrig mer ditt genomtrefliga skratt, du läser Evighetstankar; du är med ett ord en tråkig persedel. Är du inte en lyckans ost, som aldrig haft något att hänga läpp för? Har inte ödet alltid varit hyggligt mot dig. Det har beskärt dig en gammal onkel, som dog just när du bäst behöfde ärfva honom. Du är ännu i ungdomens vår, 26 år gammal. Du har nyligen gift dig med en

flicka, som är ett år yngre än du. Det är en förtjusande qvinna af god familj. Du har fullt upp med pengar och ingenting att göra. Hvad kan du mer begära af lifvet.

— Sätt dig här, — sade Måns Ols, — så skall jag tala om för dig ett litet trefligt äfventyr, som hände mig för 7 år sedan, ett äfventyr, som jag nu tycker vara hin så otrefligt.

Och dermed började han med uttryckslös stämma och med den liknöjdaste min i verlden att vefva upp för mig följande historia.

— För 7 år sedan var jag en skägglös yngling. Jag var dock temligen försigkommen och hade till och med en smula erfarenhet i att tjusa qvinnorna. Jag var ock hvad man kallar en lifvad lax. Den, som sett mig då och nu ser mig, känner icke igen mig. Mitt prydliga helskägg har helt och hållet förändrat mitt utseende. Jag är tråkig nu; då skrattade man alltid åt mig. Under denna lyckliga tid gick jag en afton, jag mins icke i hvilket ändamål, på en enslig gata, då jag såg en hyrvagn stanna nära bredvid mig. »Det är han», hörde jag någon i vagnen säga till kusken. Jag närmade mig vagnen. En qvinlig skepnad lutade sig derur, och en klingande fruntimmersröst sade sakta: »är det du, John?» Jag heter visserligen inte John, men jag svarade ändå ja. Vagnsdörren uppläts; jag steg in; den slogs igen, och vagnen rullade bort. Jag befann mig ensam bredvid en ung qvinna, hvars ansigte doldes af ett svart ogenomskinligt flor. Men hennes smärta gestalt utvisade en qvinna endast 18 à 19 år gammal, hennes stämma ljöd så melodiskt; jag kände på mig, att det var en verklig skönhet himlen kastat i min väg. Det dröjde icke många sekunder förr än hon upptäckte, att ett misstag var begånget. Det blef en het strid under de fem minuter,

som följde på denna upptäckt. Jag måste utveckla hela min talang för att försona henne med sitt misstag. Jag var denna qväll vid ett humör, som icke tålde något nederlag. Jag skulle kunnat besegra en abedissa, om så behöfts. Jag vann också drabbningen. Efter en stund hade hon funnit sig i sitt öde, och det återstod för mig att söka vinna hennes bevågenhet. Ack, det var en förtjusande qvinna och så medgörlig till slut, så förbannadt medgörlig!

— Du såg aldrig hennes ansigte?

— Nej, detta äfventyr var insvept i mörker från början till slut. Jag vill icke skildra dess detaljer. Allt nog, jag spelade Johns roll ända till slut. Hvem hon var, försökte jag förgäfves att utforska. Att det var en bildad qvinna, hörde jag på hennes samtal. Men alla frågor om hennes namn och samhällsställning voro förgäfves. Jag frågade henne om John. Lika fruktlöst. Han hade varit hennes älskare, det var allt hvad jag fick veta. När vi skildes och hon skulle stiga upp i vagnen, som väntade henne, frågade jag, om jag icke fick fortsätta denna bekantskap, som börjat så pikant. Hennes svar står ännu lefvande för mitt minne. »Jag vet inte, jag kan inte svara derpå i qväll», sade hon; »jag har derimot något att bedja er om. Säg mig ert namn. Kanske träffas vi en gång i stora verlden. Kanske presenterar man er för mig. Ni skall icke känna mig. Men när man säger ert namn, skall jag veta hvem ni är. Jag skall påminna mig denna stund, och när ni talar till mig som en obekant, då ni säger mig dessa konventionella artigheter, som äro så tråkiga, så triviala, skall jag veta, att det fans en stund, då ni talade till en qvinna bra mycket mer passioneradt, bra mycket mer entusiastiskt, då hvarje ord af er andades en glöd, som salongernas atmosfer aldrig kan ingifva er. Att denna

qvinna var jag, att jag vet det, och icke ni, det skall förtjusa mig.» Jag skyndade att efterkomma hennes begäran. Jag tog upp min plånbok och tog ett visitkort derur. På baksidan deraf skref jag dessa ord: »den 5 Oktober 1873. *L'amour n'oublie jamais*». Jag gaf henne kortet. Hon tackade, tryckte min hand — så eldigt, så passioneradt! — och steg upp i vagnen. Den rullade bort och jag stod ensam qvar på gatan, knappt säker på att det icke var en dröm, jag genomlefvat.

— Hon fick således veta ditt namn?

— Nej, när jag kom hem, märkte jag, att jag gifvit henne en annans visitkort. Jag hade två af mina egna visitkort i plånboken, när jag gick hemifrån. De voro orörda. Samma dag hade jag tagit afsked af en person, som just dagen derpå skulle resa till Amerika. Han gaf mig sitt visitkort. Jag stoppade det i plånboken. Det var nu borta. Jag hade således i mörkret af misstag gifvit det åt min okända. Det finnes alltså i Amerika en man, som utan att sjelf veta det har i en dams tankar spelat en roll i ett äfventyr, en roll, som jag i sjelfva verket spelat, men som var ämnad åt hvarken honom eller mig, utan åt en tredje, den s. k. John.

— Du träffade henne aldrig sedan?

— Nej. Men för några dagar sedan upptäckte jag i en dams byrålåda bland tyglappar, nipper och en massa skräp mitt eller rättare min väns visitkort, på hvilkets baksida befunno sig de ord, som jag den nämnda natten ditskrifvit. Jag tog kortet, gick med det till damen och frågade henne oförberedt, om hon kändes vid det. Det oförmodade i frågan gjorde, att hon icke kunde hålla färgen. Hennes sinnesrörelse förrådde henne. Hon måste erkänna.

— Nå, hvem var det?

— Caroline, min hustru, som jag gifte mig med för tre veckor sedan.

Och den olycklige mannen tog sin tråkiga bok under armen och vandrade med bedröfliga steg sin kos med uppsynen af en likbjudare.

Cabriolo.

Schangtilt.

Hon. Kors, består artister sig med 50-kronor? Det brukar annars bara officerare och schangtilt folk ha råd till.

Han. Mycket rigtigt! Jag har också fått låna sedeln af en löjtnant, som viggat den af en schweizerimamsell.

En gammal bekant.

Nog har du väl mött uppå gatan ibland
den gamle stofilen med stukade hatten?
Han trippar framåt med en knölpåk i hand
och bligar så argt, som en bandhund på katten;
dock aldrig han egnat åt annat sitt hat
än tomma buteljer och slickade fat
och alltid han har resonerat som så:
    vår verld är den bästa ändå!

Men om också gubben är fridsam och snäll,
så eger han dock några elaka vanor
och en af dem är, att på källar'n hvar qväll
i glaset han tittar på »solarnas» banor;
derfrån säges stamma den högröda färg,
som näsan har gjort till ett glödande berg;
»men», säger han, »om hon är röd eller blå,
    så är det en *näsa* ändå!»

En gång förr i verlden han älskat musik,
nu har denna njutning dock blifvit för mager;
förmodligen tycker han, att politik
är mera förenlig med gikt och podager; —

och Bismarck, Gambetta och general Grant
ett klöfverblad är, som är högst intressant;
bland storheter, hvad man än kalla dem må,
    de tre ä' de största ändå.

Men storheterna inom vår lit'ratur,
dem kallar han »murflar» och tidningsskribenter.
En skald är för honom ett underligt djur,
en afart af gamla, försupna studenter;
och dock har han fordom sjelf gjort »poesi»,
men ack! denna tid är se'n länge förbi; —
hur vackert de skrifva, han tycker som så:
    ett latgöra är det ändå.

Ej på en teater han sätter sin fot
och op'ramaskrader han stoiskt föraktar.
Fast ingenting konsten han just har imot,
han helst uppå afstånd dess äflan betraktar.
När uti museet han »Jagtnymfen» såg,
då rodnade gubben och vred i sin håg
han sade: »nog kunde väl målar'n bestå
    en kjortel åt kräket ändå!»

Om hela vår jord vet han noga besked,
och denna sin kunskap han vet ock att rosa,
fast vännerna påstå, han ej varit med
stort längre från Stockholm än strax invid Trosa.
Kineser, hinduer och turkar med fler
han känner »på håret» och fiffigt han ler,
när någon historierna tviflar uppå:
    »d'ä sant, ta mig håken, ändå!»

Som statsekonom just ett skinande ljus
han ifrigt är hängifven tullskyddssystemet
(så framt det ej ingår på — konjak och snus).
Och för den klentrogne han löser problemet,
hur »näringar» blomstra i skydd utaf tull,
hur folket skall rent af fördränkas i gull;
och derest man djerfves på motsidan stå,
    han svär, att han rätt har *ändå*.

Han gerna berättar från framfarna dar
om allt hvad han sett och hvad allt han fått skåda,
om gamle Karl Johan, så'n hjelte det var!
Och Oskar den förste — ja, bra voro båda.
Tre kungar han skådat på »lite parad»,
och femtonde Karl, då han en gång var »glad».
Vemodigt han suckar vid tanken derpå:
»hvad tiden den flyger ändå!»

I kyrkan hvar helgdag han pligttroget går,
och aldrig han än har försummat en messa;
ej nyare påfund han rigtigt förstår
och statskyrklig är han från fot och till hjessa.
Men ofelbart hör det ock till hans natur
att under predikan han tar sig en lur;
förmodligen han resonerar som så:
»i kyrkan jag varit ändå!»

Men liksom vi andra han en gång till sist
skall bäddas tre alnar djupt ned under mullen,
och vännerna skola — han vet det så visst —
uppresa en grafvård på grönskande kullen.
Och redan på förhand han fröjdar sig åt,
att han skall begrafvas med pomp och med ståt;
förtjust han utbrister vid tanken derpå:
»tänk, hvad det blir stiligt ändå!»

Tore Stigson.

I köket.

— En karl i köket? Hvad är det för en? Är han slägt?

— Nej, kära frun, hans kärlekslåga blir aldrig släckt, har han sagt.

Naturstudier.

Sommarminnen

af

Evald Svensson *).

I.

Det är nu mera än fjorton dagar sedan jag lemnade Linköping för att fara till Himmelsby, min kurort för sommaren. Om min resa är att förtälja, att jag vid M. station möttes af min hederlige morfar, nämndemannen och kyrkvärden. Efter en hjertlig helsning bjöd han mig sitta upp i sin vagn med fjedersäte; och så bar det af genom skogar och lundar på väg mot Himmelsby.

När vi, såsom jag trodde, kommit i närheten af vårt mål, sade jag:

— Bäste morfar! Himmelsby är ju ett litet himmelrike, inte sant? Det tycks mig derför som vi borde passera den smala vägen för att komma dit.

---

*) Förf., en ung, förhoppningsfull tidningsman, afled i Aug. detta år.

— Det blir allt nödvändigt också, så du kan vara lugn, — sade morfar skrattande.

— Huru lång är den smala vägen? — frågade jag.

— Om du händelsevis vet hur långt det är mellan Linköping och Nyqvarn *), så känner du den smala vägens längd.

Jag svarade litet stött, att jag »händelsevis» kände vägen till Nyqvarn.

Snart voro vi inne på den smala vägen. Vi hade tillryggalagt ungefär två famnar af densamma, då jag, häftigt skakad, brast ut, talade och sade:

— Håll, morfar, håll! ... På alla de fromma teckningar, föreställande »den breda och smala vägen», jag någonsin skådat i svenska bondstugor, har jag aldrig sett häst och vagn på den smala vägen, nej, aldrig, morfar! Tillåt mig derför slippa ert fortskaffningssätt, som måste vara orätt, och tillåt att jag håller mig på afstånd från ett fordon, som på denna väg måste anses minst sagdt stötande!

Efter detta lilla tal tilläts jag att stiga ur, morfar följde mitt exempel, och vagnen hoppade lätt som en skata öfver bullerstenarne på den »smala vägen».

När vi voro ordentligt hemkomna och sutto på den lilla verandan, frågade jag morfar:

— Hvarför skall det vara så trassligt att komma fram på den »smala vägen», under det att på den »breda vägen» »omnibus afgår hvarje qvarts timme **)»?

Denna fråga sänkte morfar i så djupa tankar, att han yttrade ej ett ord vidare den aftonen.

Sedan jag kommit på landet, gör jag naturligtvis naturstudier. Det är rätt intressant och dessutom

---

*) Utvärdshus vid Linköping.

**) Så har annonserats om trafiken till Nyqvarn.

en pligt för en vardande författare. Ett tillfälle, som jag icke *kunde* försumma, erbjöd sig redan första aftonen. Trött af resan, höll jag just på att somna, då nattens heliga tystnad stördes af en myggas sång. Hon sjöng ovanligt bra för att vara en mygga, men det hindrade mig icke att sätta mig i försvarstillstånd. Till att börja med lade jag ut ett försåt: jag sträckte fram venstra handen åt myggan att suga i och höll den högra färdig att damma till, så snart myggan satt sig. Men hon kände visst till det der knepet, ty hon brydde sig inte ett dugg om min venstra hand. I stället for hon rakt på venstra kindbenet. För att vara säker på att träffa henne, lät jag henne borra ett större hål. När jag antog henne vara som ifrigast sysselsatt härmed, gaf jag mig sjelf en bastant kindpust, i tanke att med densamma mörda myggan. Jag fick knapt ett ögonblick njuta af min, som jag trodde, lyckade bedrift; min myggas välkända sång hördes snart på högra sidan och strax derefter hade jag henne på *det* kindbenet. Jag tvekade huruvida jag skulle gifva mig en sinkadus till; efter någon öfverläggning beslöt jag dock följa samma taktik som förut. Myggan borrade sitt hål och jag dammade åter till. Resultatet blef, att myggan ögonblicket derefter satt på min näsa och hånade mig med sin sång. Att jag nu vardt ledsen bör ingen undra på; också var det nästan utan hopp att lyckas som jag gjorde mitt sista mordförsök och gaf mig sjelf en dugtig näsknäpp... Ja, det var klart, det: myggan, hon smet undan, hon!

Mina kinder hade imellertid svullnat, och min näsa liknade mindre sig sjelf än salig gubben W—gs i lifstiden. Ehuru jag således ej saknade anledning att hysa någon ovilja mot myggan, kunde jag icke afhålla mig från att tänka: »på den der myggan sitter ett klipskt hufvud...», och efter en stund: »om jag hade henne,

skulle jag dressera henne». Det sista var öfvermodigt tänkt, ty följande morgon »hade jag henne», men jag visste rakt inte, hur jag skulle bära mig åt med dressyren. Jag beslöt att fråga. Hade någon sett, hur man tämde myggor? Nej, ingen hade sett det. Jag beslöt tyst, att invänta morfars hemkomst från mossen. Nå, han kom, och jag frågade:

— Kan morfar tämja myggor? — Jag måste upprepa frågan, innan gubben tycktes fatta den.

— Nej, — svarade han, — men hvem i all verlden kan det?

— Åh kors, det trodde jag morfar skulle kunna, morfar, som tämt så många djur i sina dar.

— Ja, det förstås, men det är allt skilnad på en oxe och en mygga, — menade morfar.

— Ja, det är det visst, det, men nog är det besynnerligt att den, som rår på en stor oxe, inte kan ta bugt på en liten mygga, — utbrast jag och aflägsnade mig med bitterhet i mitt sinne.

Morfor, som är en mycket beskedlig karl, uppsökte mig snart i min ensamhet och sade vänligt:

— Nå, om du nu fick det der kräket tamt, hvad skulle du då med det till?

— Jo, ser morfar, — utbrast jag med en viss lifighet, orsakad af tanken att morfar ändå till slut kunde tämja myggor, — jag vill ha henne dresserad på ett alldeles särskildt sätt. Vid dressyren behöfves en person till utom morfar. Denne person skall sitta med ryggen vänd åt morfar och myggan, och han bör vissa stunder hålla sig rak och andra sjunka ihop liksom till en liten slummer; i förra fallet bör myggan hållas stilla, men så fort vederbörande tycks falla i sömn skall hon skickas att bita den sömnige i nackfläsket. Bäste morfar, den

der ende konsten måtte hon väl kunna lära sig, hon har så godt hufvud!

— Och hvad skall du göra med henne sedan? — frågade morfar.

— Jo, — sade jag tyst, — jag vill skänka min mygga åt Linköpingstidningarnas referenter, som nog skola få stor glädje af henne på stadsfullmäktiges sammanträden. De fullmäktige sitta, som om det vore gjordt derefter, med ryggarne mot referenterne, hvilka således med lätthet skola kunna skicka myggan att väcka en sofvande fullmäktig. Myggan behöfver inte heller ha ledsamt, ty der fins, minsann, nackfläsk att suga i.

När jag slutat, väntade jag att morfar skulle tala, men han stod länge tyst och såg på mig, hvarefter han aflägsnade sig med en tankfull uppsyn. Han funderade visst på, hur han bäst skulle tämja myggan.

II.

Följande dag, d. v. s. dagen efter den, då jag aflade så vackra prof på min öfvertalningsförmåga för att förmå morfar att tämja min mygga, sökte morfar öfvertala mig att fara med honom till Vadstena.

O höjd af egenkärlek! Derför att han ej duger till att utföra hvad jag anser ligga inom möjligheternas område (nämligen att tämja myggor), anser han mig för galen!

Jag nekade naturligtvis att resa. Morfar sökte då öfvertyga mig om resans nödvändighet med de kraftigaste skäl, som stodo honom till buds; men som jag var yngre och starkare lyckades jag snart »få i» honom, att jag var lika klok som han.

På aftonen samma dag sutto morfar och jag och drucko äggtoddy uppå mitt rum; jag kan icke neka, att vi erforo vissa känslor af ömhet, der vi sutto vid försoningsbägarn.

Efter ett så föga gynsamt resultat af min första naturstudie beslöt jag att tills vidare upphöra med mina »naturstudier», men när föremålen komma till en under nattens djupaste tystnad, då man ligger till sängs naken och försvarslös — hvad då? Jo, man studerar, om också invita Minerva.

En afton ungefär vid elfvatiden fick jag höra af mitt andra naturföremål; det var en s. k. timmerman, som lät höra sina regelbundna knäppningar från väggen midt för nattduksbordet. Till en början hörde jag dessa nattliga ljud med ett visst nyfiket intresse och jag längtade att få se timmermannen. En stund efteråt erinrade jag mig, att djuret äfven kallas »dödsuret» och att dess knäppningar sägas förebåda den persons snara död, som är nog lycklig att få höra dem. Dessa erinringar gjorde mig kusligt stämd, och jag önskade att timmermannen snart måtte sluta. Jag bultade i väggen i hopp att han skulle förstå mig. Men nej, han gick på immer badd med sitt fördömdt regelbundna knäppande. Jag hade icke hört på honom en timme, innan jag beslöt, att mörda honom, och likväl hade jag halfva natten qvar att pinas och samla anledningar till en fasansfull hämd på odjuret. Följande afton, då allt tycktes hvila, smög jag mig upp på mitt rum med en stor vedyxa under natt-

rocken och »beslutsamhetens friska flägt» kring mitt stolta hufvud.

Nu ritade jag först ut på väggen en qvadrat, inom hvilken timmermannen nödvändigt måste bo. Och så skulle jag hugga ut djuret. Jag flyttade mitt ur och några andra små dyrbarheter till ett annat bord, sköt nattduksbordet något åt sidan och beredde mig till första hugget. Jag måtte hållit yxan litet snedt åt venster, ty hon slant mot tapeten och for tillbaka på nattduksbordet, som alldeles krossades. Jag beslöt, att akta mig för att hålla för mycket till venster, och följden blef att nästa hugg tog ur ett stort stycke ur gafveln på min nya mahognysäng. Nu blef jag vred.

— Det vore väl tusan, om jag inte skulle kunna drifva yxan rätt i väggen! — ropade jag och högg sedan till med all min kraft. Jo, det gick! Och så stadigt hon sitter sedan! Men der skall hon inte sitta i evighet, om jag skall nå hämdens ljufva mål. Jag arbetade i mitt anletes svett en hel qvart och vred och vände och ryckte, men yxan satt lika stadigt. Jag samlade mina krafter till en sista ansträngning. Vid mitt häftiga ryck lossnade yxan och for åstad att söka upp en kamrat i väggspegeln midt imot, och jag föll baklänges i golfvet ... Jag låg stilla i tjugo minuter, väntande att mitt försvunna medvetande skulle återkomma. Derefter steg jag upp, tvättade mitt sår, lade charpi på och knöt en handduk om hufvudet. Kring alltsammans virade jag en röd ami för att det skulle se snygt ut (à la turque).

Och så var jag färdig att fullfölja mina mordiska planer. Jag beslöt nu, att gå något försigtigare till väga. Jag ref ned tapeten och plockade bort rappningen omsorgsfullt. Emellanåt lade jag örat till väggen och lyssnade. Nu teg han, molteg.

— Men, — tänkte jag, — jag hittar dig nog, din bof.

När jag plockat bort murbruket, synade jag stockarne noga för att upptäcka någon ingång till odjurets håla, men stockarne visade intet spår till någon ingång. Då började jag hugga. Jag högg små spånor att börja med och undersökte dem noga, men intet spår af min fiende. Mitt hopp att få honom lefvande i mitt våld syntes således vara gäckadt. Då började jag göra kraftigare hugg för att få fyrkanten uthuggen, innan folket i gården vaknade. Slutligen återstod endast en mindre bit af stockverket. Med ett hugg tog jag bort den, men hugget var så kraftigt, att yxjernet flög af skaftet, for ned i trädgården och slog min oskyldige morfar i ryggen, så att han föll omkull och vred sig som en mask. Morfar, som har stark sjelfbeherrskning, reste sig dock nästan strax och såg sig omkring. Yxjernet var det första han upptäckte. Jag stack ut mitt turbanprydda hufvud ur min glugg och helsade muntert:

— God morgon, morfar! Hur står det till?

— Jaså, — stönade morfar, — det är du, din olycksfågel, som slungar yxor i ryggen på folk.

— Ja, det är visst det, men sannerligen jag rådde för det, ty yxjernet flög af skaftet vid mitt sista hugg på den här vackra gluggen, som jag huggit i natt.

— Ja, det förstås, vårdslösa pojkar rå' aldrig för något, — menade morfar och gick in till sig för att sköta sina sår.

— Morfar skall väl komma upp och se på min glugg, — ropade jag åt honom, då han var i dörren till sin stuga.

Det hade jag inte behöft bedja honom, ty om en stund kom han upp, gormade och svor och lefde som en förryckt.

— Hvem skall betala min väggspegel, som kostar tvåhundra kronor? — ropade han och vred sina händer.

— Var lugn, morfar! Min novell kommer ut till julen.

— Din novell, ja!... Men hvem skall betala timmerkarlar, murare och tapetserare?

— Min novell kommer ut till julen, — var mitt lugna svar.

— En dyrbar novell den der! — sade morfar ironiskt.

— Jo, jo, men! — svarade jag öfverlägset.

Efter en stunds mer eller mindre hetsigt ordbyte frågade morfar i en lugnare ton:

— Men hvad kunde narra dig att stiga upp midt i natten och hugga sönder väggen? Du måtte visst ha några skrufvar lösa.

Utan att fästa mig vid hans dumma insinuation, förklarade jag för honom, hvilka marter timmermannen beredt mig, talade om mitt beslut att hämnas och om sättet, hur jag utförde det. För olyckan med yxan bad jag honom vänligt om ursäkt, hvartill han dock ingenting svarade.

— Men jag förstår alldeles inte, hur du kunnat höra en timmerman knäppa i det här rummet och dertill en hel natt. De bruka aldrig hålla på så länge. För öfrigt har jag legat i det här rummet i tretio år utan att få höra ett knäpp. Det måste ligga någonting under denna sak, — menade morfar.

Efter en stunds tystnad bad morfar, att få låna mitt ur. Jag lemnade honom det, undrande hvad som komma skulle. Derefter frågade han:

— Hvar brukar du lägga ditt ur om nätterna?

— På nattduksbordet, naturligtvis, — svarade jag.

— Dock, händelsevis någon gång på den här pjesen, — sade morfar och lade uret på en upp- och nedvänd speldosa utan verk, en rigtig resonansbotten, som lät knäppningarna höras dubbelt starkare.

— Ha, timmermannen, dödsuret! — skrek jag och störtade ut med händerna för öronen.

Jag hörde morfars illvilliga skratt på min rygg.

Ombord på Ran

den 24 April 1880 *).

ig lyster att sjunga i Nordmannalag
en visa till hyllningsgärd
åt henne, som nästan är glömd i dag,
men som väl är sin hyllning värd.

---

*) Ångf. Ran gick »Vega» till mötes, med ledamöter af riksdagens båda kamrar, deras kanslipersonal m. fl. ombord.

Not af Nisse.

Från Skånes slätter till Lapplands fjäll,
i slottets salar, i torftäckt tjäll,
  på land, på haf — ingen man det är,
    som ej har henne hjertligt kär!

Hvart syftar sången? — Nå, säg, poet!
  Ty gåtor ej gissar jag.
O, *svensk,* hur kan du mig fråga det
  i dag, uppå »Vegas» dag?
Det är ju hon, som i segerfärd
vår ära burit omkring en verld!
  Se dit! hon viftar från gaffeln der!
    Vår svenska flagga det är.

När fordom fädren på härnadståg
  de drogo i österled,
i vesterviking, på okänd våg
  hon följde dem troget med.
Mång' blodig lek har hon pröfvat på,
der hon fört an sina gossar blå;
  i trasor slets hon i motgångs dar,
    men aldrig en fläck hon bar!

Hon skickat ryssen mång' helsningskyss,
  med dansken hon slagits käckt.
Hvar helst på vattnen hon låg på kryss,
  nog bar hon med sig respekt.
Och minnet skrifver mång' gyllne rad
om hennes ära på häfdens blad,
  från Baggens orädda nappatag
    till Hoglands och Svensksunds slag!

Hell dig! Nu svajar du stolt och fri
  för vetandets, fredens id,
se'n stormaktstankarna gått förbi
  och kommen är annan tid!
Och att det målet är värdt sitt pris,
hvad höfves i dag väl mer bevis,
  än jublet, som kommer *de två* till del,
    som ha fört dina runor så väl!

Tack vare dem har din väg du röjt,
der ingen dig föregått;
fast bister Bore din färd fördröjt,
han hejda dig ej förmått.
Båd' lurfvig isbjörn och maklig säl
de svenska färgerna känna väl
och nicka åt dig som åt gammal vän,
när du ses deruppe igen!

Du svänger af lust öfver hugfull bragd
af sönernas ringa tropp!
En seger ny till de andra lagd,
men som väger dem sjufaldt opp,
som kostat vilja och härdigt mod,
men icke en droppe af gjutet blod,
ett fredens blad i din lagerkrans,
som glänser med Vegas glans!

Jag ropar till er, I männer af Nord,
som stån här i tät falang,
och vredgens ej mer för ett manligt ord
än fordom för svärdshuggs klang!
Sen till att vår flagga, den gula och blå,
må städs, hvar hon hissas, i topp, på rå,
ha samma aktning i folkens lag
som i dag på triumfens dag!

Se, *än* ifrån toppen så stolt och käck
till oss sin helsning hon ger;
och *än* stå vi frie på eget däck,
hur länge — beror af *er!*
Ty lätt ett moln kan sig ladda ur
och vräka öfver oss ofrids skur,
och ha vi i förväg ej tänkt derpå —
så kan det oss illa gå.

Men har hvar bit af vårt svenska stål
af trögheten re'n frätts opp,
och skall du, vår frihets helga symbol,
nedslitas från mastetopp,

och skall du falla till föga, mjuk,
der förr du gick majestätisk fram,
  då gif mig en flik af din trampade duk
    att skyla förnedringens skam!

Men nej, men nej! Så skall *icke* ske!
  Vid fädren det svärje vi!
Med hand i hand må vi löftet ge,
  att städs skall hon svaja fri.
Dock ej såsom fordom en härnadens tolk,
men bära omkring till de lyssnande folk
  från vetandets fält om mång' vunnen skörd
    de ädlaste vitnesbörd!

E.

Höjden af blygsamhet.

— Har du, kusin, varit och tagit af dig hos fotografen någon gång?

— Jag taga af mig, så en karl ser det? Aldrig!

Finurliga förmiddagsfantasier,

företeende »F:s» förträfflighet, författarens fabelaktiga färdighet, förunderliga flit.

Fjolåret foro femhundrafemtiofem friska, franka, frimodiga finnar från fäderneslandet, fortsättande färden för Frankrike. Förre franske flaggkaptenen François Ferdinand Froissard, fiffig, förnumstig fyr, fastän förmycket fyllaktig, förde finnarnas förträffliga fartyg, fregattskeppet »Fröken Feodora Feodorowna».

Froissard försedde först fyllest fartyget för färden.

Fyrtio feta, frodiga fyrbeningar, får, förstås, framföstes. Fjäderfän, flaxande fjollor, församlade från flera fågelhandlare, förflyttades förut. Fastän flera finnar förstodo fågelskötsel, förglömde förgastarne föranstalta fördelaktig föda fyllest. Flertalet fåglar förgingos fördenskull förrän fartyget frångått förenämde fädernesland.

Froissard förafskedade först förtretad försumlige förgastarne. Förmedels fleres förböner förlätos fyra, fingo framgent förblifva, fastän för framtiden förmenade fingra fågelburens få från fastan förblefne fåglar. Fruktande fjärdens frysning, förkunnade Froissard färdens företagande följande förmiddag.

Friskt, frimodigt framföra finnarna flerfaldiga flytt-

ningssaker. Från förgylda förtoppen fladdrar för förliga flägtar färdens flagga. Förseglen fyllas; fartyget framstår fullt färdigt för färden.

Förgäfves!

Fältpredikanten Frans Fredrik Fribergs från Filipstad förnäma familj fördröjes för fjolliga fruns fåfänga funderingar.

— För fan! — frustar Froissard förtretad, — frun får förskaffa finistvål, florslöjor, florentinerlack, fysiologiska fotbeklädnader från fanders. Fartyget fördröjes för fåfängligheter.

Froissard försonas, förmärkande förbemälda Filipstadsfrus förledande fötter, förtjusande flätor, fraicha färg.

Från fören framljungar flamman från förkanonen förkunnande fördröjda färdens företagande. Förstämda frampusta flera från fartyget: — farväl, farväl!

Fränder förafskedas. Fregatten flyger flinkt framåt för fördevind; först försvinner Finlands fula flackland; framdeles förkunnar förgasten från förmasttoppen fasta fjällens försjunkande. Flera finnar förnimma förunderliga förkänningar; fåfänga försök företagas för friskhetens förvarande. Flinta, flanell, fikon, fruktkarameller finnas fruktlösa. Fruntimren försvinna från fördäck fruktande febersjukans farliga följder.

Försalongens fagra, fina, frivola fruntimmer, framförallt förra fiskblöterskan från fiskargången, fyndiga Fanny, fresta förfärligt flera friska fördäckspassagerare, fastän företeende förmycket frodiga former. Flerfaldiga fuffens förehafvas! Företagsne fruntimmerskarlar famna Fanny flerfaldt, framsäga förblommerade förklaringar, förorsakande flickans förlägna flykt.

Fyra fumliga, finkelförplägade finnar, fordom fängslade för försnillningar, falla framstupa, förbannande fartygets förhalningar.

— Fasttag, fös från förstäfven förhexade fyllbultarne! — framdundrade Froissard.

Finnarna, försökande få fast fot, framskråla: — falleri? — fallerej!

Följande fredags förmiddag förankras fregatten framför Fort Fécamp, fordomdags Frankrikes fruktansvärdaste fästning. Farvattnet framför fästningen, förfärligt farligt för fartyg förmedelst fördolda försänkningar, fordrade Froissards förundransvärda förmåga.

Fria från fruktan för förnyade feberanfall förberedde fartygets fruntimmer, förnämligast flickor förväntande fästmän, fiendtligt förledande fällor för fransmännens förtjusande. Förgäfves försöker författaren framsäga finskornas förunderliga framgångar; förgäfves fransyskornas fängslande färdighet för finnarnas förledande.

Fortsättning följer framdeles.

Vår tids ungdom.

— O, min älskade Augusta, gif mig ett möte, jag bönfaller derom!

— Ja, i afton! Men mot ett vilkor.

— Och det är?

— Att du . . . först kan dina lexor.

Vid Bellmansfesten

den 26 Juli 1880.

Och nu är stunden inne, och nu slår hjertat varmt,
och nu blir hvarje sinne, om nyss det ock var armt,
så fritt ifrån bekymmer, så ungdomfriskt och gladt,
att sorgen genast rymmer till prosans långa natt.
Och nu har dagakarlen sig klädt i högtidskrud,
så stolt, som fordom jarlen, som sände kungar bud.
Och nu får yxan hvila och plogens blanka stål;
och alla klasser ila till samma stora mål.

Och nu är stunden inne för hvarje själ, som tror,
att i ett ädelt minne en ädel njutning bor,
som låter känslan svalla, af själens läppar kyst,
och derför samlats alla i dag kring blomklädd byst,
der idealen stiga från fantasiens höjd
att sig i andakt viga och uti yrig fröjd
med tonerna, som strömma tillbaks mot himmelen,
der salig synes drömma den störste sångaren.

Än Djurgår'ns ekar susa, som under sångarns tid,
dock ej som då i ljusaste sommarnattens frid,
och blomstren, daggbestänkta, vi ännu ega qvar,
men blommorna nog längta till långt försvunna da'r;
ty aldrig än de hörde ett sådant strängaspel,
som djupsta djup berörde uti naturens själ,
hvars sköna sammanblandning af sorg i rosenrödt,
af äkta humors sanning, för alltid nu har dödt.

Nej, icke dödt! Vi skatta än sångar'n vid hans grift,
och låta minnet fatta erkänsamhetens stift,
med vinrankor det vira — och amoriner små
se'n hjelpa till att sira den skrift vi väl förstå,
som handlar, ej om tistlar, men sångens drufvoglöd
och skönaste epistlar, der han sin själ oss bjöd;
och se'n skall sången lefva, en blombevuxen graf,
hvars ljufva dofter sväfva mot etherns blåa haf.

Så lef, du, skalders furste, hos oss i sången qvar!
Så lef, du, skald, den störste, som norden ännu bar!
Den hyllning, vi dig bringa, är hjertats varma slag;
så tag vårt offer, ringa, imot med välbehag,
der under himlaeken du, lyran strängande,
för an den vittra leken ibland cheruberne;
ty nu är stunden inne, i vårt förbund, till slut:
så lefve Bellmans minne tills tiden runnit ut!

Gustaf Key.

I alla former trifs det sköna.

Sömmerskan. Jag fruktar, att tyget inte räcker till så långt släp, som fröken vill ha.

Kunden. Jo, gubevars, det fins att ta af kring bröstet. Ju mer ni tar af här oppe och lägger till dernere, ju modernare blir det.

Borgerliga bröllop på 1600-talet.

örmyndare-regeringen under Karl XI:s minderårighet tyckte i sin välvishet, att »Riksens Borgerskap» lefde alldeles för flott på sina kalaser och tillställningar, och för att stäfja »detta inritade missbruk» utgafs i Stockholm den 5 Oktober 1664 en med kuriösa påbud späckad »Stadga».

Först och främst ansåg regeringen, att det var nödvändigt »att visse Gradus och skilnader sättas imellan Folket», och på grund deraf vardt borgerskapet indeladt i följande klasser:

1:a graden: »Borgmästare och Råd eller Magistraten.» — *2:a graden:* »Förnäme Borgare eller eljest med desse af lika värde och vilkor.» — *3:e graden:* »Medelmåttigt och ringare Folk, det vare sig af Borgerskapet eller dess vederlikar.» — *4:e graden:* »Tjenstefolk eller dess vederlikar».

Derefter dekreterades, att man ej fick bjuda hur många bröllopsgäster man behagade, utan ett visst maximum bestämdes för hvarje »Gradus», och den som understod sig att köra ut de tjenstemän, som infunno sig för att öfverse och räkna gästerna, fick plikta 50 daler silfvermynt.

Nu kommo höga vederbörande till en kinkig punkt: *hvad man fick äta och dricka på bröllopen,* och vardt sålunda förordnadt, att »den förste och andre Gradus fuller må hafva tvänne Anrättningar, om Borden äro aflånga; hvar anrättning af en rad Fat, samt Rätterna allvarsamt utprydde och måttligen kostbare; så ock Confect af Frukt, som kan vara vuxen här i Riket, antingen inlagd eller annars utan kostbarhet preparerad.» (»Marcipaner», d. v. s. bakverk af socker och mandel, voro derimot kontraband.) — 3:e graden fick nöja sig med »en Anrättning af mätteliga Rätter, så ock de satte i en rad på Bordet, och icke annan Confect än af Bakelse och här i Riket vuxen Frukt, oinlagd.» — För 4:de graden skulle maten »lämpas efter Ståndet». Dessutom vardt denna »Gradus» totalt lurad på »Confecten».

Beträffande dricksvarorna, förordnades, att åt den lägsta graden skulle »allenast skänkas Svenskt Öl och Brännevin, om Gästerna icke med Öl allena benöjas». — 3:e graden fick använda »främmande Öl, men icke Vin, utan Brännevin,» och om värdfolket tillhörde någon af de högsta graderna, »så må de deröfver skänka Vin, dock helst Spanskt eller Franskt och Rhenskt sparsamt,» sade »Stadgan». (Förbrytelsen härimot straffades med böter från 10 t. o. m. 50 daler s. m.)

Den tiden dansades allmänt på bröllopen, och till dans måste man naturligtvis ha musik, men äfven till »pipare» och »gigare» sträckte sig förmyndare-regeringens faderliga omtanke. Så här lydde nämligen 19:de paragrafen i den nådiga »Stadgan»: »Ingen hafve makt att bjuda öfver Sex Musicanter, fast han är af förnämste Graden; men den 2:e benöje sig med Fyra Personer, och den 3:e med Tre; den 4:e med En eller högst Två.»

Skedde bröllopet på qvällen, skulle alla gästerna vara så tidigt församlade, »att de vid slaget 7 kunna

sättas till Bords, och att allt kan vara ändadt, förrän klockan slår 12 om midnatten.» Men råkade bröllopsskaran att »supa klockan *öfver* tolf», fick värdfolket plikta 40 daler s. m., och i fall någon af de inbjudne uraktlät »att i rättan tid sig inställa», måste den försumlige gästen punga ut med 12 daler...

Trefligt bröllopslif, det der!... Och hvilken skön *förmyndare*-regering, sedan!! Men aptiten kommer medan man äter, säger ordspråket, och när man utöfvar förmynderskap öfver *en konung,* är det frestande att äfven spela förmyndare för — »*Riksens Borgerskap*».

Nasus.

Jon Blund.

Melodi: »Det sägs, att på jorden» etc.

På moderligt knä »rida ranka» får pilten så rund;
han, grinande illa, ej mamma ger ro en sekund.
Ej lätt tystas ned lilla »skrikhalsens» jämmer,
ty »namnam» ej tröstar och »sotar'n» ej skrämmer,
bekymret ej far
förrän krupit han har
till »Jon Blund».

Med ungdomlig, brinnande ifver till visdom läggs grund
af yngling, som offrar åt boken den nattliga stund,
till slutligen ögonen tjenstgöring vägra
och blott i en dröm »hvita mössan» ses hägra.
Hans tanke står still —
och han tvärt nickar till
åt »Jon Blund».

De isiga vintrar och isiga bröst, i förbund,
med uthusens arma befolkning ha ingen misskund.
Dock *en* sig förbarmar; i stället för skärfvar,
han stilla strör frid öfver armodets kärfvar.
De eländas bo
bringas glömska och ro
af »Jon Blund».

Vid glaset han somnat, den uppsluppne rimmande kund,
och drömmer om lagrar och guld, fast han mår som en hund;
men orolig vakar den girige gubben,
som »odågan» körde ur vindskammarskrubben.
Ja, illa han mår
och nog vänta han får
på »Jon Blund».

Ett tempel, som duger, är sommarens härliga lund;
hvar späd predikant der förkunnar en lära så sund,
att menniskobarnen strax »väckta» bli alla; —
men ofta i templet, dit klockorna kalla,
gör presten sin flit,
att Guds hus får visit
af »Jon Blund».

Man gerna vill stå, här i lifvet, på sjelfständig grund
och skattar ibland, — det är gifvet, — för högt sina pund;
men, medan med näsan i vädret, man rusar
och till och med ej för en »friherre» krusar,
så nog är det skäl
att man ställer sig väl
med »Jon Blund».

Harald.

Ett östgötaoriginal.

I en af mellersta Sverges städer lefver och tjenstgör ännu en äldre elementarlärare, bekant icke endast genom sitt klassiska östgötaspråk, utan äfven såsom en af de få återstående bland originalens allt mer utdöende slägt. Af de tjogtals skolhistorier och anekdoter, som äro i svang om honom, äro ganska många nog roande att förtjena återgifvas i tryck; och då Nisse här offentliggör några af de mest betecknande, kallar han berättelsens hjelte för S. — en förkortning, som torde vara mycket genomskinlig inom provinsen.

Ett af S:s mer utmärkande karaktärsdrag är hans benägenhet att på det mest älskvärda och underhållande sätt håna pojkarne. För att vinna detta mål berättar han stundom någon spännande historia, som dock faller pladask ned i det befängda, just som pojkarne försatts i den mest intresserade och uppmärksamma stämning.

— I mi ongdom, — så berättade S. vid ett tillfälle, — geck ja en gång ut å spatsere. Dä va e härli å grann månskensqväll, å ja hade e fin å älskli flecke vid mi side. Å månen glittrede så härli't på björkstammera. Å ja geck å tänkte. Vet ni, pöjker, hva ja då sa?

— Nääå! — svarades i kör från lärjungarne.

— Jo, — återtog S., — ja sa: ack den, som hade alle desse präktie björkera hemma i si ve'bo!

Stark munterhet bland ungdomen naturligtvis!

Det var vid slutet af en vårtermin, och S. skulle säga några ord till farväl i en klass, hvars föreståndare han varit. Han slöt då med denna förmaning.

— När I nu går ut, pöjker, under ere ferier å beundrer den sköne naturen å hör fåglera sjonga, då ska' ni göre en sak. Vet ni, hva dä ä?

— Nääå! — inföll kören.

— Jo, ta er hebreiske grammatike mä er!

Den misslynthet och det ogillande, som framkallades af denna uppmaning, låta sig lättare tänkas än beskrifvas.

Men S. är äfven ganska öppenhjertig och synnerligen naiv, då han, icke utan en viss stolthet, omtalar sin goda ekonomi eller sina aflagda lärdomsprof eller den resa, han en gång för många år sedan företog till Tyskland.

— Hör I, pöjker, hva ä ere silfverrofver? Mi gullklocke ä' elfve! — är ett uttryck, som förskrifver sig från S., ehuru man äfven velat lägga det i munnen på åtskilliga andra gamla »skolfuxar».

Om sin dotter sade S. en gång skrytsamt, fastän något sötsurt:

— Mi Emme ä e lita surkart, men ja har allt en hundra tusen te söta na mä.

Och — för att komma till Tysklandsfärden, som S. aldrig kan glömma, så äro hans skildringar från densamma både outtömliga och lustiga.

— Har ja talt om för er, pöjker, om mi tyske rese?

— Nääå! — svaras allmänt, ehuru det är ett ämne, som han mångfaldiga gånger förut och alltid med förkärlek behandlat.

— Jo, när ja kommit i land och gått omkring e stonn, så kände ja mej hongrig. Å då geck ja in på ett matställe å bestälde e biffstek å sa te dem: »*ohne Zweifel*», men ändå kom de in med så möcke *lök* så . . .

Att S. i hastigheten kom att förvexla orden *Zweifel Zwiebel*, var ju förlåtligt, ty hans egentliga styrka ligger i historia och de klassiska språken.

Till sist ännu ett prof på S:s benägenhet att »drifva» med skolynglingarne.

— Ja' ska' säge er, pöjker, — yttrade han en gång under en lektion, — något, som ni kan ha nytte af, när det blir examen. För att ni då ska' svare rätt, ska' ni göre som jag säger. Om ja' fråger så här: »står dä verbet i indikativus eller konjunktivus?» si så står dä i indikativus, si! — Men om jag fråger: »står dä verbet i konjunktivus eller indikativus?» så står dä i konjunktivus, si! ... Nå X., kan du nu säga mig: *fiat*, står dä i indikativus eller konjunktivus?»

X. (nästan ögonblickligen): — Det står i indikativus!

— Nähä du! Nu lurer ja' dig allt! Dä ä inte examen än! — utbrast S. triumferande.

Det är näsan, som gör'et.

— Vi sk'a ha ett litet julspektakel; hur ska' jag bära mig åt för att se rigtigt afskräckande ut?

— Gut, mein Herr! Ni behöfver nur använde eine grosse Nase.

Från Innocencens bal.

I Börssal'n var vimmel och yra och glam,
och dansande paren der hvirflade glada,
och ljus ur hvart öga der strålade fram,
och ej fans fördämning för fraser och svada.

Och kungen och prinsen der voro — och så
af börden och börsen den finaste adel
samt andra, som säkert man litade på
att hafva salongsvana, höjd öfver tadel. —

En ungmö dock dväljs i ett sidogemak;
hon nöjd sitter öfver den stela fransäsen,
ty han är bredvid, hvilken i hennes smak
är hurtigast bland militäriska väsen.

Ack, länge de ögonen haft på hvarann,
ja, re'n då hon byxflicka var, unga damen,
och ej för en högvördig presterlig man
helt konventionelt tagit frökenexamen.

Han satt då i tertia och var volontär
samt börjat mustascher med nit kultivera
och hade med detta långt mera besvär
än med abc i att smått kurtisera.

Och under det året, då han var kadett,
ej nå'nsin försummade han promenaden
de da'r, då kadetterna pläga ha rätt
att qvista hit in, för att stila i staden.

Uppå en Karlbergsbal hon också var med;
och till hennes ljufvaste stunder det hörde,
då stödjande armen kring henne han vred
och henne i inklinationsvalsen förde. —

Till bländande ros nu hon utvecklad är,
och herrarnes fjärilsflock kring henne kretsar;
och han är en fullfjädrad löjtnant, som bär
husarknäfvelbårar med vaxade spetsar.

Som sagdt, nu de åter ha träffats på bal
och efter en vals — ack, hur svärmisk! — sig dragit
i stillhet från vimlet i bullerfyld sal
samt ned i en svällande soffa sig slagit.

Bland ångande blommor och grönskande trän
de ostörda döljas, och på månget minne
förtroligt och skämtsamt förs samtalet hän,
men snart de på nutiden dock äro inne.

Och kärlekens gryning sig röjer så skär
på finhyllig kind; och af honom en glosa
med känslornas stormil knapt uttalad är,
förr'n blygsamt hon skälfver som liten Mimosa.

Nu glömmes det lysande sällskapets fest,
när mun imot mun börjat sällhetsromansen,
och, sluten i flickfamnen, finner han bäst
just *den* receptionen i *den* Innocencen.

Klatsch.

Titelväsendet.

— Ursäkta! Hvad är titeln?
— Jag är garfvarfabrikör.
— Mjuka tjenare! Hur många garfvare har herrn då fabricerat?

Huruledes jag sålde en rock.

ngdomen är illusionernas ålder. De goda romanförfattarne påstå åtminstone det.

Dumas har haft denna sköna tanke några tusen gånger. Sue har kommit på samma idé minst lika ofta. Jag har genomletat Balzac för att se hur många gånger han haft samma åsigt som de två andre. Det är 5,599 gånger.

I lycklige välfödde, som hafven råd att äta både frukost, middag och qväll, I kunnen aldrig föreställa er, hvilken skatt stundom 3 kronor kunna vara.

Det var en gång, som jag kände en obetvingelig kallelse att revidera mina gamla kläder för att se efter, hvilket plagg skulle bäst lämpa sig att sälja bort. Valet föll på en gammal vinteröfverrock. Jag tog den under armen och vandrade till staden, till en mörk gränd, der en klädmäklare hade sin butik.

— Om jag är rigtigt slipad, får jag kanske 3 kronor, — var min tanke, när jag trädde inom dörren. Jag lade rocken på disken.

— En snygg rock, skulle jag tro, hva'? Ni skulle allt gerna vilja köpa den?

Mina ord snuddade förbi honom utan att göra den minsta effekt. Han samlade tydligen sina vapen och beredde sig till försvar.

— Återigen en, som vill sälja, — mumlade han. — Nog fins det di, som vill sälja, men köpa... sällan. Det är inte tider att sälja kläder i nu, ska' jag säga herrn.

Jag kände på mig att 2 kronor 50 öre var vansinnigt att ens tänka på. Jag beslöt mig för 2 kronor.

— Gamla rockar, — fortfor han, — är det godt om. Det fins ingenting, med undantag af gamla mamseller, som det är så godt om som gamla rockar. Det fins folk, som betalar flere riksdaler för att bli af med dem. Men köpa dem... kommer aldrig i fråga. Det är inga tider för klädmäklare nu. Menniskor slösa så vansinnigt nu för tiden. Nya, dåliga vinteröfverrockar, som ingen alls kan säga hvad di ska' duga till, ä' di färdiga att ge hvad som helst för. Men, gamla, goda, bepröfvade rockar, som gjort tjenst med heder i många herrans år, dem låter di hänga der.

— Men hvad den här rocken angår, — vågade jag invända, — så skall man väl vara blind och döfstum för att icke finna dess förtjenster. Man kommer att kappas om att få köpa den.

Denne man var den känslolösaste stock, jag påträffat. Han visade aldrig ett tecken till sinnesrörelse, inte ens vid dessa vältaliga ord.

— Förliden sommar, — fortfor han, — var jag ner till Skåne ett ryck... ty, min herre... jag är från Skåne. Der kom jag öfver en rigtigt skön sjubbskinnspels, som tillhört en kinesisk skopliggsfabrikant, som dog af kolera på lasarettet i Falsterbo. Han hade ändå på sig den, då han dog, ty han var så frusen af sig, stackars karl. Jag profvade sjelf pelsen flera månader i

vintras och fann den förträfflig. Men ändå vill ingen ge mig ett öre för den.

Han vred och vände rocken under plågsamma tio minuter. Derpå började han igen.

— Det är väl er rock?

— Ja, jag försäkrar...

— Förstå mig rätt. Jag frågar er rigtigt på samvete: är det verkligen er rock?

— Vid alla makter! Vid allt heligt! Jag skulle tro, att jag har rättighet att bli trodd. Vill ni jag skall svära... — För damernas skull hoppar jag öfver fortsättningen af mitt svar.

— Sakta, sakta! Svär inte så gudlöst. Jag hade i förgår en kypare här, som sålde en rock åt mig. I går kom polisen hit. Kyparen kunde de inte få tag i, men rocken tog di. Tänk er, hans rock, som jag ärligen köpt. Och di påstod ändå, att det hvarken var hans eller min rock. Hur mycket har ni betalt för den här?

»50 kronor» höll jag på att säga, men jag hejdade mig.

— 75 kronor, herre! Jag har betalt den sjelf med ärligen lånta pengar.

Han såg, att det tjenade ingenting till att komma till rätta med mig i afseende på den der punkten, utan fortfor:

— Ni bor?

— Javisst. Hos en mamsell. Ja, hon är döf och minst sjutio år, — skyndade jag mig att tillägga.

— Adress?

— Maria Qvarngata 00, till er tjenst. Träffas hemma alla förmiddagar. Som oftast äfven om eftermiddagarne. Om qvällarne är jag ute och tar motion.

— Ert namn?

— Cabriolo.

— Ni är italienare?

— Nej, men jag känner en familj, som är det.

— Yrke?

Jag tvekade en sekund. Derpå sade jag utan att blinka:

— Notarie.

En replik ur »Pariserlif» föll mig just nu i minnet. Den glade skomakaren Frick, som uppträder som major Edouard, säger der: »det fins flere sorters majorer. Först och främst majoren, som är krigare, en tapper soldat. Det är inte jag. Så finnes tambour-majoren. Det är icke heller jag. Men så ha vi table-d'hôte-majorn. Och se det är jag, det.» Jag tillämpade denna replik sålunda: »det finnes många sorters notarier: notarier med inkomst och som ha något att göra; notarier, som ha något att göra, men ingen inkomst; slutligen notarier, som hvarken ha något att göra eller någon inkomst. Det finnes ännu en grad, men endast de utvalde lyckas ernå den: notarier som ingenting ha att göra, men bra betaldt.»

Klädesmäklaren företog ännu en undersökning. Derpå ref han sig betänksamt bakom örat.

— Det är så svåra tider nu. Jag tror knappt, jag köper rocken.

— I Guds namn, — tänkte jag, — jag tar 1: 50.

— Reparationen kostar mig 5 kronor. Kanske får jag inte sälja den på länge. Ett fastläst kapital.

— Om karlen bjuder mig 1 krona, så tar jag det, — var min tysta tanke.

— Men jag skall köpa den ändå. Men jag ger inte mer än . . .

Han stannade och betänkte sig, under det han mumlade:

— Här behöfs en lapp, här ett nytt slag, nya knappar. Det högsta, jag kan gå till, är . . .

(— Säger han 50 öre, så tar jag dem. — Denna tanke flög som en blixt genom min hjerna.)

— ... 10 kronor.

O, ungdom! O, illusioner! Heliga flax! Gudomliga öfverraskning! Hvad det är härligt att lefva!

Jag skyndade derifrån med 10 kronor på fickan, lycklig som en gud.

Cabriolo.

Sedesamt.

Han. Ditt slöseri tvinga oss till sist att gå från rubb och stubb.

Hon. Fy! Hvem talar om »stubb» med damer!

Stormen.

En lustig ture, utan växt och form,
är gamle kosmopolitikern *storm*,
som lärt den konst att »snabbt som vinden» jaga
bland tusen hinder fram på ben mer svaga
än spindelns trådar. Aldrig någon än
den gynnarn helsat som uppriktig vän,
ty bland hans egenheter är ock denna·
man lär så lätt att grundligt honom *känna*
och deraf följer att man snart blir van
att anse honom hal och falsk som Ran.
Ej vid hans ankomst gladt man klappar händer,
men gerna derimot man »hackar tänder». —

För sommarns qvalm helt obetydligt böjd
han ligger helst i grottors djup förtöjd,
när gräsen gro och svalor lerbon smeta,
så påstå skalderna, som allting veta.
Fram i Oktober först han slår sig fri
(det der är eljes »jungfrurnas» mani).
Till lands som sjös han då graserar »värre».
Ja, det är visst att om en annan »herre»
försökte sig med blott en smula slikt,
den blefve genast mot en stupstock vikt.
Hvem skulle, om ej den, extravagera,
som hotas att af uppblåsthet krevera?

Men här han prisas för att först och sist
han är en outtröttlig humorist,
som ständigt skalkas, ständigt genom sina
besatta upptåg kommer folk att grina

så bredt och hejdlöst att en allvarsam
person det anser vara synd och skam.
Mot slägten värst han sällan finner hinder
att ge åt namnen, som ock nämns »cylinder»,
en högre lyftning, och är taget godt,
skänks äfven »håret» samma ädla lott.

På tärnans kinder fram han rosor plockar
och trasslar hennes fängselfria lockar.
På landet lika ofta som i stad
han blottar gerna en förförisk vad.
Han lik en annan »potentat» kan tvinga
i husen in sig genom minsta springa,
men anser dock ej sällan som sin sak,
att peta undan öfverlägsna tak
och så åt folk bereda högre vyer.
Han vänder ut och in på paraplyer
och kastar grand i ögat på en hvar,
som ofta der förut en bjelke har.

De gula blad från träden ner han rifver
och så konsert på nakna grenar gifver:
musiken ljuder kring den öde stråt.
så skönt som trots den bästa ulfvalåt.
När unket qvalm vår trefnad vill begränsa,
den fågelfrie vet att luften rensa.
På Östersjön han pröfvar mången dust
och för »välsignelse» till Gotlands kust.
De sociala lagar klent han vördar:
på andras trän den mogna frukt han skördar,
och blir han vred, när något går imot,
han rycker sjelfva träden upp med rot.
En värdig föresyn, han modet väcker
i den försagdes barm och — lampan släcker
helt hastigt för sin prisande poet. —
Så yttrar sig den sanna tacksamhet!

Brr.

Inte otroligt.

Domaren. Äktenskapliga tvister måtte ha funnits till och med i paradiset.

En af parterna. Ja, derför att karlarne i alla tider varit ena odjur... Men hade jag varit i Evas ställe...

Domaren. Skönt! Då hade bestämdt syndafallet varit ogjordt...

"Hög och sann konstnärlig anda".

(Ett blad ur svenska landsortsteaterns historia.)

Temligen kändt är det, att många af August Blanches figurer, såväl i hans dramatiska arbeten som i hans romaner och noveller, äro sanna porträtter af mer eller mindre originella personer, som kommit i vägen för och med snillets skarpblick iakttagits samt i ett troget minne bevarats af den lille, liflige »klaristen», som sprang omkring på Stockholms gator, af den glade studenten, den unge extraordinarien, landtdomaren, den populäre literatören, den uppburne sällskapsmannen, kommunal- och riksdagsmannen. Ehuru af naturen ej obetydligt anlagd att blifva romantiker, visste Blanche dock, att källan för det nya i dikten qväller upp äfven ur det verkliga lifvet, ej blott ur fantasien.

I ett föredrag, som af Frans Hodell hölls vid Blanchefesten å Hôtel Phoenix den 30 November 1878, omnämdes ett antal af de verkliga personer, hvilka förekomma, under egna eller diktade namn, i Blanches skrifter. En

glömdes dock: *Sjövall,* festarrangören å Vimmerby gästgifvaregård, författaren till »Gässen på Capitolium», teaterdirektören, som har samma egenskap som Gud fader, att för honom är ingenting omöjligt.

Har Sjövall verkligen funnits till? fråga väl de allra flesta både å ena och andra sidan af rampen.

* * *

De, som under de senare åren plägat besöka de la Croix' kafé vid Norrbro, lade tvifvelsutan märke till en liten svartmuskig gubbe, som hvarje afton der var en gifven stamgäst. På slaget 7 $^1/_4$ e. m. inträdde han, tog plats i en af sofforna nära utgången till verandan, och ögonblickligen derefter stod skänkfröken sjelf vid hans sida, öfverlemnande med ett artigt leende, besvaradt med en lika artig geste, dagens nummer af Dagens Nyheter; hack i häl följdes hon af en kypare, som framför gubben nedsatte en ångande och doftande jamaika-toddy. Det var bokbindaremästaren Laurent. Såväl den lille gubbens yttre som hans med liflighet parade förbindlighet åt höger och venster förrådde hans franska extraktion. Han härstammade också i tredje led från en till Sverge inflyttad fransk slägt. Hans fader var aktören vid Kungliga teatern Jean Baptiste Laurent. Varande af teaterslägt, intresserade gubben sig lifligt för scenen och dess artister samt hade mycket att förtälja om framfarna dagars dramatiska storheter. Han tyckte gerna om att någon slog sig ned hos honom och pratade en stund. Sedan några reflexioner öfver morgontidningens följetong och politiken för dagen fälts, kunde man vara säker på, att talet vändes åt teatern, dess artister och repertoar.

En afton i fjor satt jag och samtalade med gamle Laurent — naturligtvis om teatern.

— Bror, som intresserar sig för svenska teatern och dess historia, — sade gubben —, bror borde göra ett besök hos min halfsyster, enkefru Sjöberg: hon kan tala om tilldragelser från både landsortsteatern, teatern i Finland och Djurgårdsteatern under Wildnerska tiden; i sin ungdom var hon vid den af Blanche odödliggjorde, komiske Sjövalls sällskap...

— Sjövall!! — Hvar bor fru Sjöberg?

— Jo, hos (här nämdes namnet å en af Kungliga dramatiska scenens förnämste artister); men bror får höra åt snart, ty gumman är mycket klen och kan gå bort när som helst.

Jag hörde verkligen snart åt, och i rätt tid, ty ej långt efter mitt besök hos fru Sjöberg, hade hon gått bort för alltid. Ungefär samtidigt förlorade la Croix'ska kaféet sin originelaste typ: gamle bokbindaren slumrade en dag i vintras in och vaknade aldrig mer.

* *
*

Vårvinden spelade in mellan blommande krukväxter i det öppnade fönstret till en enkel, men nätt liten kammare, en kanarifågel slog sina drillar, och å soffan satt en gammal dam med ett fint och intressant utseende, hvilket bar spår af en i ungdomen ovanlig fägring. Förlamad i fötter och ben, kunde hon ej röra sig ur stället, utan mottog och helsade den besökande blott med en vänlig nick. Det var Sjövalls gamla primadonna, enkefru *Marie Sjöberg*, född *Laurent*. Hon var dotter till den ofvan nämde skådespelaren Laurent i dennes

första gifte, med Anna Kristina Åberg *). Mycket tidigt förlorade Marie sin moder, och ett af hennes allra äldsta barndomsminnen var faderns bröllop med Brita Katharina Cederberg (sedan, i sitt andra äktenskap, med vår store Nils Wilhelm Almlöf, moder till Knut Almlöf). Detta bröllop stod den 26 Augusti 1812, och vigseln förrättades på sjelfva scenen i gamla Djurgårdsteatern. Fadern var då anstäld vid nämda teater. Bruden var 18 år och ännu så barnslig, att dagen efter bröllopet stjufmoder och stjufdotter tillsammans — lekte med dockor! Marie Laurent uppfostrades i Göteborg, der hon i den inom svenska journalistikens historia bekante tidningsredaktören Geo. Löwegrens familj hade sitt andra hem. Hennes uppfostran blef vårdad: »jag gick i Göteborgs bästa pension tillsammans med krämaradelns döttrar», berättade hon. Vid faderns död, 1821, stod hon ensam och fattig i verlden — stjufmoderns äktenskap med fadern hade genom laglig skilsmessa upplösts — och den unga flickan tog sin tillflygt till teatern. Vid 16 års ålder blef hon gift med skådespelaren Karl Winge och var före den korta Sjövallska sejouren — hvarom närmare här nedan — anstäld vid F. J. Widerbergs sällskap och efter densamma vid Wildnerska truppen, som den tiden om sommaren spelade å Djurgårdsteatern. Att döma af hennes repertoar vid nämda scen samt äldre, minnesgode teaterhabituéers förtjusta beskrifningar var Marie Winge sin tids Anna de Wahl. Hennes förste make dog 1834; några år derefter gifte hon sig med

---

*) Denna fru Laurents föräldrar voro anstälda vid Kungl. teaterns balett. Fadern omkom genom drunkning tillsammans med 7 andra personer. Fru Laurent, f. Åberg, dog i Linköping vid 21 års ålder. Vid hennes död skref E. W. Djurström ett mycket vackert, hittills otryckt, qväde, hvilket dottern ännu gömde och visade såsom en dyrbar relik.

skådespelaren C. Sjöberg*), hvarefter hon snart drog sig tillbaka från scenen för att uteslutande egna sig åt hemmet.

Det är fru Sjöbergs meddelanden, som utgöra källan till berättelsen om Sjövalls teaterdirektörsbana. Öfriga uppgifter om Sjövall äro dels benäget lemnade af en nära anförvandt till S., dels hemtade ur några ytterst sparsamt förekommande notiser i landsortstidningar.

* * *

I början af 1820-talet fans en ung student i Lund, hvilken ämnade efter afslutade akademiska studier slå sig in på den lefnadsbana, der i hoppets perspektiv längst bort skymtar fram en idyllisk prostgård med väl försedda visthus och källare. Studentens namn var *Erasmus Peter Sjövall*, son till handlanden i Ystad Hans Henrik Sjövall och dennes fru, Anna Kristina Wåhlin, tillhörande den gamla bekanta skånska prestslägten Wåhlin. Erasmus Peter var född 1801 och den andre i ordningen af åtta syskon. Det finnes en sägen, att den Blanche'ske Sjövalls bevingade ord: »de, som varit prester i första akten, skola bli röfvare i andra», skulle hafva verklighetens hemul för sig. Det säges nämligen, att den historiske Sjövall hunnit så långt i sina teologiska studier, att han blifvit prestvigd. Den ofvan omtalade nära anförvandten till Sjövall uppgifver till och med bestämdt, att denne såsom pastorsadjunkt tjenstgjort i Kristianstadstrakten. Detta måste dock bero på något misstag, ty Lunds stiftstid-

*) Han dog här om året såsom skådespelare vid Kungl. dramatiska teatern. Hans bästa roll å denna scen var just en af figurerna i »Ett rosande teatersällskap»: Källarmästaren i Vimmerby. Hans bild som denne är af Gustaf Wahlboms ritstift förvarad åt efterverlden. Se Söndags-Nisse n:r 17 år 1868.

ningar, hvilka jag noga granskat, känna i vårt århundrade ej till någon prestman vid namn Sjövall. Det troligaste är, att han haft s. k. *venia* eller tillstånd att predika. Kanske har han ock, ehuru icke ordinerad, tillåtits handlägga en eller annan presterlig förrättning; man vet, t. ex. af P. G. Ahnfelts Studentminnen, att det dervidlag ej var så noga på den tiden inom Lunds stift.

Imellertid, Novum testamentum, konkordansen och kyrkolagen blefvo till sist den unge liflige prestkandidaten för tunga och hårdsmälta. Mot honom hägrade ett förtrolladt land, der tappre riddare än slogos med de otrogne, än höfviskt gingo i månens sken vid sidan af stolts jungfrur, ett land, der sånggudinnornas lätta dans tråddes i ständigt grönskande lunder, ett land, der ju före honom en Karsten, en Hjortsberg och flere blifvit furstar. Han öfvergaf hela sitt förflutna och steg in i det landet.

* * *

När Sjövall började sin teaterbana, vet man ej. Att han år 1823 varit anställd vid Joseph August Lamberts sällskap, har man anledning tro.

Denne Lambert, född 1776, hade ovanlig scenisk talang, men var en i hög grad orolig och bråksam själ. Som elev vid Kungl. teatern väckte han för sin stora begåfning Gustaf III:s uppmärksamhet, men hans brist på stadga gjorde, att han ej som aktör fick engagement vid den kungl. scenen. Under åren 1801—10 tillhörde han De Broëns sällskap och uppträdde å Djurgårdsteatern. En dag, den 20 Juni 1810, gjorde han sig känd som en af hufvudaktörerne i ett det ohyggligaste verkliga sorgspel: mordet å grefve Axel Fersen. Man berättar, att det varit Lambert, som hoppat upp och med sina fötter krossat offrets bröstkorg. Om detta odåd

kunde han dock ej inför domstolen öfverbevisas, men imellertid blef han genom k. utslag af den 21 November följande år dömd till 28 dygns fängelse vid vatten och bröd, emedan han under mordet å Fersen »bland den å Riddarhustorget sammanskockade menigheten genom sina åtbörder och tal utmärkt bifall af folkets laglösa förhållande, sökt från dem aflägsna föreställningen om brottsligheten i deras företag och, med uppvisande af sin blodiga halsduk, yttrat sig vilja förvara densamma till minne af dagens händelser, samt derigenom underhållit de äfven sedermera fortsatta oordningarna». Han var nu omöjlig i Stockholm och öfvergick till landsorten, der han i många år uppträdde vid än den ena, än den andra truppen och då och då förestod eget sällskap. I stort förfall dog han i Stockholm den 4 September 1837.

I Oktober 1823 uppträdde Lambert med sitt sällskap i Göteborg, å d. v. Mindre teatern, förmodligen den vid Kronhusgatan belägna teatern, hvilken om våren 1867 nedbrann, efter att i långliga tider varit förvandlad till magasin och snickareverkstad. Om Sjövall då varit engagerad hos Lambert, vet man ej med full visshet, men säkert är, att han hos denne uppträdt som teaterförfattare.

Torsdagen den 16 Oktober 1823 gick nämligen af stapeln å denna scen: »Kotzebue och Sand, eller Den hämnande fanatismen. Skådespel i 3 akter.»

Som af titeln kan förstås, är det en — på både verklighet och fantasi bygd — dramatisering af den bekante teaterförfattaren Kotzebues mördande i Mannheim 1819 af en vilseledd student vid namn Karl Ludvig Sand.

Styckets författare var Sjövall.

I Göteborg funnos då ej mindre än 3 tidningar, men, som vanligt var den tiden, innehöllo de utom annonsen ej ett ord om stycket eller dess uppförande. Traditionen vill veta, att ett uttryck i pjesen väckt stor-

mande lycka. Det var en af de mot Kotzebues lif sammansvurne Mannheimstudenternes, Wiemans, ord, då Sand dragit mördarelotten (2:dra akten, 3:dje scenen): »Han har lefvat utaf bläck. Må han dö utaf Sand!»

Ni, våra dagars talrike idkare af den ädla sporten Göteborgs-witzen, se der er stamfader!

Pjesen trycktes samma år i Göteborg hos L. Thorbjörnsson (oktav, 52 sidor) och är numera en stor bokraritet. Författarenamnet står ej utsatt och stycket angifves vara svenskt original*). Stycket är efter den tidens uppstyltade smak, men alls icke något pekoral. Verserna äro dock skrala. T. ex. en studentmarsch:

Bröder! upp till hämnd! Vår fasta tro
uppå Mannheims kraft och forntids dygder
skall försäkra Tyskland lugn och ro
och skall lyckliggöra dessa bygder.

Fäder! Mödrar! Kärlek! Välfärd! Allt!
Allt offras åt den sanna pligten,
så har dygdens Genius befallt,
och vårt offer lönas skall af digten —

kan mycket väl täfla med den odödliga chören: »Helga Vesta, hör vår bön!»

* *
*

I flere följande år spanar man förgäfves efter Sjövall. Troligt är, att han ströfvade omkring med än den, än den kringresande teatertruppen. Måhända har han bland andra tillhört det förenade Berggren-Widerbergska sällskapet, hvilket våren 1826 uppträdde i Borås. Under tiden

---

*) K. öfverbibliotekarien Klemming framkastar en antydan, att stycket kan vara efter en tysk pjes af L. Hiepe. (Sveriges Dramatiska Litteratur. Bibliografi af G. E. Klemming, sid. 225.)

tyckes han ingått giftermål. Hans hustru var född Jeana Jacobsson och syster till fru Lambert. Först i September 1830 finna vi honom ånyo. I Falun spelade då Fredrik Julius Widerbergs *) sällskap. Detta sällskap bestod af hrr Widerberg, Hall (omtalad i Blanches skrifter och för åtskilliga år sedan död, om vi ej misstaga oss, å fattighuset i Vexiö), Karl Winge, Sjövall, Hartman, Lindholm, Isberg, Holmberg och Edlundh; fruarna Widerberg, Edlundh, L. J. Holmberg, Marie Winge, född Laurent, och Holmberg; mamsellerna Ekman och Bobeck. Sjövall tyckes här legat ganska mycket inne i repertoaren. Bland roller, han utförde medan han tillhörde ofvan nämda sällskap, nämnas: Sir Randolph i Mélesvilles och Scribes »Sömngångaren eller »Slottet Glenthorns kapell», Bremont i Scribes »Passion och förnuft», Baron von Plutzig i »Incognito», Berwick i »Jane Mortimer eller Röfvarbandet i skottska bergen», Tirasco i »Cora».

Från Falun gjorde sällskapet en liten afstickare till Hedemora, och här mognade en plan, som två af sällskapets manlige sujetter en tid förberedt, nämligen att gå i kompaniskap och bilda eget sällskap för att »ifrån Ystad till Haparanda» sprida »hög och sann konstnärlig anda».

De båda direktörerne voro ofvan nämde Winge och Sjövall.

Sedan de i Stockholm engagerat sitt sällskap, reste det samma i Oktober 1830 direkt öfver till Åbo, ej ombord å någon finnskuta, såsom vissa svenska teatersällskap i långt senare tider för sed haft, utan fullkomligt *comme il faut* med den tidens bästa sjötransportmedel via Stockholm—Åbo: paketpostbåten. Jag har förgäfves

---

*) Se rörande F. J. Widerberg Dahlgrens teateranteckningar, sid. 569.

i Stockholms passbyrås protokoll låtit eftersöka, om något skulle finnas antecknadt rörande sällskapets affärd; troligen hafva några innehaft fortfarande gällande pass på Finland, andra åter uttagit sådana å ryska generalkonsulatet.

Det Sjövallska sällskapet, det första, ursprungliga, äkta Sjövallska sällskapet var sammansatt af följande konstens prester och prestinnor: hrr *Sjövall* (karaktärs- och riddareroller), *Winge* (père noble), *Nyman* (komiker) *), *Westerberg, Sörlander;* fruarna *Sjövall* (kom aldrig att under den finska sejouren uppträda, i följd af sjuklighet) och *Winge;* mamsellerna *Loffman* och *Kindgren* (en obetydlig nybörjerska).

Redan i Åbo möttes sällskapet af ett missöde. Inträffandet i denna stad skedde under det lästerminen vid läroverket derstädes pågick, och en gammal förordning (som också länge spökat i Sverge) förbjöd uppförandet af offentliga skådespel under terminen: djeknarnes hyfsning och moralitet ledo, förstås, af teaterföreställningar, då de i stället förädlades af bränvinssupande, kortspel och slagsmål med gesäller. Nog af, teaterföreställningar i Åbo voro för tillfället förbjudna. Sjövall sökte imellertid upp rektor, blef snart såsom en akademiskt bildad man närmare bekant med honom såväl som med läroverkets öfrige lärare, och man kom öfverens om följande. Sällskapet skulle strax utanför Åbo, vid Kuppis, uppföra en improviserad teater och spela der; rektor skulle ej låtsa om saken, likasom troende, att sällskapet spelade långt, långt utom Åbo hank och stör; så länge rektor ej anmälde saken, skulle — så trodde man sig veta — öfriga vederbörande vara tysta. Så skedde ock. Spektaklerna började, och man utvandrade i stora skaror och

*) Dog sedermera i Gefle såsom medlem af Wildnerska truppen.

fylde den lilla salongen. Lyckan log mot det lilla sällskapet. Men »elaka menniskor» är det godt om, och det var så äfven på den tiden i Åbo. En konkurrerande teaterdirektör fans i landet; det var Westerlund *). Hans hustru och truppens primadonna var född (Maria Silwan) i Abo och hade der slägtingar. Dessa slägtingar räsonerade ungefär så här: Westerlunds väntas hit efter nu uppträdande teatersällskap, men våra goda Åboiters plånböcker blifva betänkligt tunna, om besöken vid Kuppis skola så här få ytterligare fart. — Nu var händelsen, att tillkännagifvandena om Sjövallska truppens spektakler spredos genom handskrifna affischer, hvilka utdelades i husen. En vacker dag befanns, genom de ofvannämda »elaka menniskornas» försorg, en dylik affisch vara uppspikad å sjelfva ytterdörren till läroverksbyggnaden. Nu var, som man säger, skandalen komplett, och rektor *kunde* ej tiga. Följden af hans anmälan förstår man.

Det vandrande teatersällskapet drog vidare, spelande än här, än der. Repertoaren var, i följd af sällskapets fåtalighet, temligen inskränkt: »Ondsinta hustrun» och »Förmente prinsen» voro de egentliga *pièces de rèsistance.* Man spelade å vindar och i större salar; på bockar — lånade af magistraten eller enskilde — uppslogos de bräder, som föreställa verlden, talgljus i bleckstakar spredo sitt dunkla sken öfver uppträdande och publik, men de förra spelade af hjertans lust och den senare »flinade, grinade så otroligt».

Så kom sällskapet till Björneborg. Hit hade den förut omtalade Lambert nyss anländt, men störts af gamle björnars brummande och i hast lemnat staden, på samma gång vind för våg lemnande hustru och sällskap. Båda

*) F. d. teaterdirektören Westerlund dog våren 1880 såsom källarmästare och (illiterat) rådman i Uleåborg.

stälde sig genast under Sjövalls banér. De medförde ej blott en god förstärkning till sällskapet, utan ock ett teaterbibliotek af värde. De nya medlemmarne af Sjövallska truppen voro: fru Lambert, född Rebecca Jacobsson, hennes son, unge Fehrnström (frukten af en tidigare förbindelse mellan sedermera fru Lambert och en grosshandlare Fehrnström i Göteborg) *), mamsell Fredrique Jacobsson (syster till fruarna Sjövall och Lambert), hr Lemke (gående i äldre komiska roller) **) samt mamsell Henriette Wendlow, denna sistnämda vacker som en dag, men excentrisk och ostadig ***).

Nu kunde Sjövall utropa: »här fins mojenger!» här fins tillfälle att slå på stort som teaterdirektör: ett förträffligt sällskap och en förträfflig repertoar! Han begagnade sig också deraf. På repertoaren kommo Shakspeares »Romeo och Julia» (med hr Fehrnström som Romeo och fru Winge som Julia) ****), »Kronofogdarne», »Jesuiten», Lannerstjernas »Qvinnorna och förtroendet», »Grefven af Walltron» samt, framför allt, »Hugo von

---

*) Fehrnström var länge en framstående »förste älskare» vid svenska landsortsteatern. Hans redliga karaktär och i ålderdomen framstickande små oskyldiga svagheter äro skildrade i signaturen J. P. Törnqvists »Teaterlif». Han var fader till den älskliga och framstående skådespelerskan vid K. teatern fru Clemence Swartz och drunknade i Kalmar hamn i slutet af 1860-talet.

**) Lemke, Blanches Ölanders förebild, finnes i all sin cyniskhet och all sin humor närmare beskrifven, under benämningen »gamle veteranen», i J. Roos, bok »Gömdt är icke glömdt».

***) M:ll Wendlow, dotter af ett skådespelarepar vid den äldre Widerborgs sällskap, reste efter Sjövallska truppens upplösning till S:t Petersburg, der hon lär gjort »lycka». Hon lefde ännu 1854.

****) Så uppgaf för förf. fru Sjöberg. Om hennes minne icke svikit henne, skulle således den äran tillfalla Sjövall att först i Norden hafva (i öfversättning af honom sjelf?) låtit uppföra detta Shakspeares mästerverk. »Romeo och Julia» gafs, enligt Dahlgren, å K. teatern i Stockholm först den 17 April 1845.

Hochberg eller Den ädla uppoffringen», en riddaredram, aldrig, om man får tro F. A. Dahlgrens Anteckningar om Stockholms teatrar, uppförd i hufvudstaden. Denna sist nämda pjes gjorde en utomordentlig lycka ej blott i Björneborg, utan äfven å alla de orter, der Sjövallska sällskapet derefter uppträdde under sin färd till Helsingfors.

Helsingfors! I dessa dagar hafva vi sett i tidningarna, att endast under tidrymden 1870—79 Finlands hufvudstads folkmängd ökats med öfver 10,000 invånare. Helsingfors är numera en verkligt stor stad, men så var det ej om våren 1831, då den ambulatoriska Thespiskärra, som drogs af Rasmus Sjövall och Kalle Winge, stannade utanför Thalias tempel. Helgedomen uppläts, rökverket tändes, men allmänheten uteblef. Westerlundska sällskapet hade dagarne förut lemnat Helsingfors efter att hafva skjutit brèche på hjertan och kassor, och *den* tidens Helsingfors hade helt enkelt icke råd att uppmuntra och understöda ett nytt teatersällskap. Förgäfves stoltserade Hugo von Hochberg, förgäfves lockade Kronofogdarne. Sista resursen söktes i Sjövalls egen pjes: »Kotzebue och Sand», men öfver denna förhoppning drog censuren ett tjockt streck. Nu brast det sista nödankaret, och Sjövall-Wingeska teatersällskapet föll i spillror våren 1831.

Herr och fru Winge återvände genast till Sverge och togo anställning vid Wildnerska sällskapet, hvilket, såsom förut nämts, om somrarna å 1830-talet spelade å gamla Djurgårdsteatern. Winge dog 1834.

* * *

Af Sjövall förlora vi hvarje spår ända till 1833. Hans hustru lär i början af 1830-talet dött. Sjövalls

dotter, fröken Adelaide Sjövall, lefver ännu och vistas för närvarande hos sin faders svåger, en prost i Lunds stift.

* * *

Har Blanche personligen sett och hört Sjövall och sålunda kunnat teckna honom fullt efter naturen? Alla efterforskningar härom hafva mötts med ett enstämmigt: nej. Men ganska stor kännedom om honom måste dock Blanche i andra hand haft, ty hela det magnifika, pompöst-teatraliska väsen, som utmärker hans Sjövall, besatt äfven den verklige. Så kräfde ju ock tonen hos den tidens dramatiske konstnärer, äfven sådane, hvilka voro anstälde vid mycket förnämligare scener än dem, på hvilka Sjövall uppträdde. Och då Blanches Sjövall i sina första kupletter sjunger: »jag ser så äkta komisk ut», porträtterar han sin förebild. Sjövalls figur beskrifves nämligen såsom allt utom lämplig att uppbära den tidens älsklingsstyckens riddaredrägter. Redan tidigt började han blifva korpulent, och särskildt hans hals mätte i vidd två andra personers. För att dölja detta senare brukade Sjövall låta sitt hår växa och omsluta hals och axlar, enligt 1600-talets sed.

* * *

Som sagdt, år 1833 finna vi Sjövall ånyo; han vistades då i Vesterås och var anstäld vid Berggrenska sällskapet. Af någon anledning qvarstannade han i nämda stad in på nyåret, men behöfde väl respenningar, hvadan ett dramatiskt upptåg af honom tillstäldes, hvilket refererades i Vestmanlands Läns Tidning för den 30 Januari

1834. Referenten var *) då varande slotts- och hospitalspredikanten i Vesterås O. F. Wahlin, bekant såsom författare till bland annat en diktsamling: »Sånger i Dalarne», och referatet lyder sålunda:

»Sistledne Fredag gafs å härvarande Theater ett spektakel af särdeles lustbarhet. Herr Sjövall, som hört till den Berggrenska Theatertruppen, men vid dennas afresa för ett par veckor sedan stannat qvar i Westerås, för att roa publiken med ett litet nachspiel, hade genom affischer tillkännagifvit, det han med högvederbörligt tillstånd ofvanberörde dag ämnade uppföra: *Axel eller Troheten i Döden,* Romans i tvenne afdelningar af Tegnér, derefter *Den Pantsatte Juden,* komedi i 3 Akter, hvari Snickare-Mästaren Herr Hjelm härstädes benäget åtagit sig att såsom amatör uppträda, samt till slut *Napoleons Monolog,* Romans af Nicander. Såväl den lofvande affischen, som det kringspridda ryktet om uppträdandet af en eller annan intressant amatör utom Herr Hjelm lockade omkring 200 personer på Spectaklet. Med en otålig nyfikenhet, hvilken isynnerhet golfvet var i tillfälle att erfara, spände publiken sina blickar på förlåten, som nog länge dolde den anade herrligheten. Omsider öppnades den och scenen föreställde ett Nordiskt Landskap med gröna träd på ömse sidor och i fonden ett snöfält, hvarpå ett hiskeligt odjur stöfvade omkring. Nu väntade man att få se Axel, ett ideal af nordisk skönhet — och si! en underlig figur, en knubbig varelse med ett hufvud som den väldigaste perukstock och en hals, som var nära att svälla utom axlarna, uppträdde och under idkeligt spatserande fram och åter började deklamera Tegnérs Axel, hvarvid publikens anmärkningar och bravorop om hvarandra satte talarens stämma på ett prof, som kunnat anstå den berömda basrösten i Qvisttofta **). När Axel änteligen blifvit lyckligt och väl slut, skulle den pantsatte Juden fram på bräderna och försöka sin lycka. Samma figur, som ej var någon annan än Hr Sjövall sjelf, inträdde äfven nu såsom ett

---

*) Enligt uppgift till förf. af en af våra äldre bokförläggare, sjelf, då bokhandelselev, åskådare af refererade spektaklet å Vesterås teater.

**) Kyrkoherden i Qvisttofta David Munck af Rosenschöld, känd för sitt originella skriftställeri i den tidens Aftonblad samt för sin väldiga basröst.

af Israels förspridda barn och underrättade allmänheten på vanlig platt-tyska, att den annonserade pjesen af förekomna anledningar ej kunde gifvas förr än nästpåföljande Söndag. Härvid var en allmän förtrytelse färdig att utbrista, då Mäster Hjelm plötsligen visade sig på scenen och förvandlade harmen i glädje och de tillämnade svordomarna i de lifligaste hurrarop. På ett så smickrande sätt emottagen, lifvades också Hjelm af ett högt hjeltemod och med en lyftad knölpåk i handen tilltalade Juden sålunda: Får jag min betalning eller hur? Juden: hvad säger du karl? Hjelm: får jag ej betalning för mitt arbete, så ta mej tusan — — Vid dessa ord och med den knöliga påken öfver hufvudet fann Juden för godt att i sina fickor uppleta några papperslappar, som skulle betyda penningar, och lösa sig ifrån den förargliga snickaren; hvarpå han försvann emellan kulisserna under detta uttryck: »ja, nu skall man väl se sig om något för eftermiddagen». Härmed var pjesen slut och förhänget föll rasslande neder, instämmande uti det bifall, som ljöd från 400 händer och lika så många fötter. Slutligen skulle Napoleon fram — och han kom i Sjövalls skepelse, talade igenom Sjövalls mun och hans S:t Helena var ofvanbemälte Landskap med snöfältet och odjuret. Monologen började och alla betogs af högtidlig beundran, dock ingen mera än en hund, äfven af en särdeles race, som trädde fram på scenen och i sina åtbörder visade en talang, som berättigade honom till lika ära och välvilja som de öfriga debutanterna. Emedlertid hände det Hr Sjövall, som det händt mången annan stor aktör, att han, igenom den svåra nervspänning, som det nödvändigt måste kosta att inom ett par timmar vara i själ och hjerta och åtbörd icke blott Axel och Napoleon, utan äfven jude, föll i en sådan vanmakt, att han nödgades afbryta monologen och utbedja sig allmänhetens gunstbenägna undseende. Denna, som är van att med rättvisa bedömma förtjensten, öfversåg icke allenast med denna vanmakt, utan yttrade till och med ett stormande bifall för konstnären. Derpå framropades Snickaren Hjelm och erhöll vederbörligen mention honorable. Äfven hade rösten förrådt Pedagogen Simon Forström, hvarföre han ock med buller och bång framropades, för att efter förtjenst blifva betackad; men af naturlig blygsamhet eller ovana höll han sig i säkerhet bakom sufflörsluckan. Men ropet blef allt mer och mer, utan att Forström ändå kröp upp ur sin håla, hvarföre Hjelmen ånyo visade sig i dennes ställe, och man såg redan på munnen att något vigtigt skulle uppenbaras för allmänheten, som nu iakttog en

djup tystnad. Han hof också upp sin stämma och sade: »Jag får hälsa Herrskapet ifrån Simon; han har gått hem till sin gamla mamma». Härmed var också spektaklet slut.»

Ja, så skref — vesteråsarn, och vesteråsarn hade nog rätt.

I ett följande nummer af tidningen omtalas, huru ifrågasatt blifvit, att i följd af detta besatta spektakel, hvari en af stadens borgare deltagit, denne skulle fråntagas ett kommunalt förtroendeuppdrag, som han innehade. Tidningen lugnar dock sinnena med den förnuftiga anmärkningen, att hvad mäster Hjelm nu gjort visserligen varit litet löjligt, men ej något vanhederligt.

Som ofvan sagts, egde denna »dramatiska soirée» rum i slutet af Januari 1834. Måhända var detta sista gången Sjövall uppträdde på de glatta bräder, dit ungdomsdrömmarnes famlande efter ära och lagrar lika oimotståndligt som förrädiskt drifvit den unge studenten, ty ej långt derefter gick ridån ned öfver hans lefnads sorglustiga skådespel. I Posttidningen för den 5 Maj 1834 läses:

Teaterdirektören Erasmus P. Sjövall afled i Upsala d. 13 April 1834, 33 år gammal.

Till detta korta tillkännagifvande må läggas följande *ordagrant* anförda omdöme, som Sjövalls primadonna, den sista af dem, hvilka han en gång förde »från stad till stad, från seger till seger», 45 år efter Sjövalls död för den, som tecknar dessa rader, fälde: Rasmus Sjövall var en skral aktör, men en bildad man, en redbar och god menniska.

* * *

Så var den lefnadssagan slut... Dock nej! Svenska dramatiska literaturens ypperste och snillrikaste tolk

ville en gång bland de gestalter han i sitt humoristiska galleri upprest för samtid och efterverld äfven införlifva en bild ur det vandrande dramatiska ... må vara ... vagabondlifvet. Och han valde Sjövall, omklädde honom litet samt stälde så upp honom vid sidan af Konjander, Dardanell, Bläckstadius, Kolare-Knut, Knäcksell och Rådman Kork -- kanske försvinner Sjövall allra sist af dem alla från svenska skådebanan.

Skinfaxe.

Jagt och fiske.

Ack, se herr Pettersson, känd i orten,
— när »våren andas i blånad sky» —
han ut och in flaxar genom porten
med kassafeber och hufvudbry:
till sommarnöjet behöfs kontanter
(han rår ej för't, det är värdens skull)
och »farbror» *jagas* på alla kanter
tills silkesbörsen, hans *håf*, blir full.

Väl lös och ledig, han vet att njuta
af alla landtlifvets små behag.
Att »dra' en spader» och muntert »tuta»
alltmer han glömmer för hvarje dag,
ty rundt omkring fins det godt om änder
och *krut* och *kulor* och *säkra don;*
och, medan köksan på steken vänder,

han *metar* abborrar ner vid bron.

Så kommer hösten med skur och dimma,
och lite' hvar flyttar in till stan;
men knappt han slutat bland fjär'lar stimma,
förr'n han blir »uppsagd», den stackars fan.
Och Dagbladsspalterna, sexti'fyra,
han *jagar* genom, ja, tum för tum,
för att, om möjligt, för skälig hyra
få *fiska* till sig ett par små rum.

Men bjellror klinga och fålar frusta,
och det blir vinter i högan nord,
och kaffepannan hörs flitigt pusta
för snälla tanter kring dukadt bord.
Med sirligt pelsbräm kring hals och ärmar
(det täcka könet så väl förstår'n)
han nu i månskenet stilla svärmar

för *jagt* och *fiske* — i Kungsträdgår'n.

John Tbg.

Mitt första piano.

En pinohistoria.

ag har alltid varit älskare af spel och musik, ehuru jag ej kan traktera något instrument, undantagandes glastrumpet, kortspel, äktenskapsfiol och familjeharpa. Fortepiano har jag särdeles älskat, måhända icke så mycket för musiken, som för det gentila uti att ega ett sådant instrument, isynnerhet den tiden då jag, för de höga hyrornas skull, nödgades bosätta mig vid en bakgata bortom Roslagstorg, der grannarna rundtomkring voro fasligt afundsjuka och nyfikna samt ovanligt begifna på sqvaller. Att vara egare af ett piano der, fann jag vara en verklig häfstång för höjandet af ens anseende — ens medborgerliga förtroende, ens samhällsställning!

Jag fann mig sjelf smittad af samma idéer. Så, t. ex., när jag en dag fick höra tonerna från ett gammalt klavér klinga från mina grannar, hästslagtarens, midt öfver gatan, steg den familjens anseende betydligt

i mina ögon. Min åsigt är, att den, som älskar musik och sång, ovilkorligt skall vara mottaglig äfven för alla mildare känslor; något som jag förut ej trott vara möjligt hos en slagtare, åtminstone ej hos en hästslagtare.

Äfven fick jag erfara, att sedan jag sjelf blef egare af ett instrument, till och med min kredit vann derpå: fru Grönqvist, som höll »mjölkmagasin» inom samma egendom, tillät min hustru från den dagen »krita» på månad, då förut frun ovilkorligen skulle liqvideras per vecka.

Många vinterqvällar fann jag vid min hemkomst utanför hästslagtar'ns fönster samlad en grupp nyfikna qvinnor och barn, lyssnande till den tarfliga musiken från det säkert äfven tarfliga instrumentet, och att den beundran och hänförelse, som tonerna verkade, ej var ringa, vill jag påstå, då ofta nog det hände att barnen togo hop till ringdans derutanför på gatan, kanske lika mycket af köld och hunger som af glädje. Att hästslagtarefamiljen sjelf ej heller var mindre trakterad, syntes allt för väl, ty vid de flesta musikaliska qvällsstunderna var icke rullgardinen nedsläppt för deras fönster. Hvem som velat kunde obehindradt se in i salongen, der dottern, en temligen röd och förkyld barnunge, obarmhertigt hamrade på klaviaturen, under det modern, med sina biträden, på andra sidan om instrumentet, skinande och belåtna, sysslade med korfstoppning.

Allt nog! Min hustru hade fått i sitt hufvud att våra flickor äfven skulle lära sig spela piano.

Det förargade henne helt visst, att på mjölkmagasinet allt jemt höra talas om hästslagtar'ns pianomusik; några fruar-madamer voro nog närgångna till och med, att en dag fråga henne, om icke herrskapet-notariens små flickor hade något fortepiano. Från den gången rigtigt vurmade min hustru för att ega ett piano, »om

en aldrig så litet», som hon sade, dragande ett streck öfver lillfingersnageln. Mina inkomster voro då ännu mer än skrala, hvarför det tycktes dröja länge innan jag skulle kunna förverkliga hennes stora förhoppningar.

Imellertid en dag, då jag studerade Stockholms Dagblad, fann jag en annons lydande: »Ett flygelpiano med god ton bortslumpas i anseende till flyttning för mindre än en tiondedel af dess värde. N:o 6 Trångsund, 4 tr. upp.» — Ett flygelpiano! Jo, jag tackar, jag! Det var något för mig, det! En flygel! Det måste vara »värre» gentilt. För mindre än en tiondedel af dess värde!... Kors, hvad min hustru skulle bli förtjust, hvad hästslagtar'ns skulle bli afundsjuka och Grönqvistskan på mjölkmagasinet se'n och alla de öfriga käringarna, hvad de skulle få »ondt i magen» vid åsynen af vårt flygelpiano.

Jag beslöt, att göra min hustru en syrpris. Sagdt och gjordt. Snabbt kilade jag i väg till Trångsund, 4 tr. upp. På dörren stod: Johanna Glad, trikåväfverska. — Jag ringer på. — Dörren öppnas.

— Förlåt, fins här ett flygelpiano till salu?

— Jaha! Var så god och stig in.

Jag klef in i en stor sal, temligen mörk; dagsljuset undanskymdes af ett par skrangliga väfstolar.

— Här står pianot, — sa' trikåväfverskan, undanrödjande en hög bomullsgarn, som var uppstaplad derå. — Det är ett utmärkt instrument, ehuru nu något ostämdt, — tillade hon. — Det är mycket värderikt... Det har tillhört Fersen, och är inköpt på Gyllenstolp'ska a'ktion... Hammer har bjudit mig mycket pengar för det, men förr än han får flygeln, skall jag sjelf hamra ihjäl den!... Jag tål icke den karl'n, se'n han neka' mig en fribiljett till »Hin ondes besegrare».... Jag skall säga herrn, att jag varit vid teatern innan jag blef trikåväfverska! Nu

tänker jag lemna Sverge. Det är så många, som gör' i trikåer nu mera, allt går med maskin, ska' jag säga. Jag tänker resa till Utah och derför vill jag sälja pianot. Men jag vill, det skall komma i goda händer.

— Jaa, — stammade jag. Knapt ett ord fick jag yttra för hennes ofantliga svada. Instrumentet var till sitt yttre väl vårdadt, men ohygligt stort, dock tog jag detta mindre i betraktande, så bestämd var jag för affärens uppgörande. När hon sedan, på min begäran, slog an några ackorder och spelade — jag tror: »Väfva vadmal» — kunde jag ej afhålla mig från att fråga priset.

— Ett hundra kronor!

Priset föreföll mig billigt, i förhållande till pianots storlek, men min vana trogen att försöka pruta, gjorde att jag frågade, om detta vore det billigaste priset.

— Jaha, — blef svaret, — men är herrn verkligen spekulant, så skall jag sälja det för sjutiofem kronor.

— Topp! Jag köper det! — Frestelsen var för stark. — Här äro tio kronor som handpenning. I morgon hemtar jag instrumentet.

Jag vet icke, hur fort jag kom ut igen, utför trapporna, ner på gatan, glädjeyr, som jag var, af det röfvarepris för hvilket jag nu lyckats blifva pianoegare. I tankarna såg jag redan min hustrus och mina barns förtjusning öfver den *stora* öfverraskningen. Hela den dagen måste jag för de mina sett bra konstig ut. Jag kunde hvarken äta eller dricka, vara inne eller ute, tittade ut åt gatan, mätte på väggarna, lyssnade efter det minsta buller, som hördes; och mot qvällen, då hästslagtar'ns piano började skrälla, var det mig omöjligt längre att bära på — flygeln — min hemlighet.

Med en kyss bannades min hustru på mig för mitt öfverflöd, men se'n började vi gemensamt mäta väggarna,

flytta möblerna från och till sina gamla platser och qvällen afslutades med en festlig kollation i Berns' salong: en toddy och en kopp té.

Tidigt följande morgon var jag jemte fyra stadsbud i Trångsund, 4 tr. upp, för att hemta egendomen. Men, o fasa! ännu fyra stadsbud måste tillkallas, innan den vigtiga pjesen befans på gatan. Värre trappor och värre flyttning, har jag aldrig varit med om!... I têten utför trapporna gick jag svårt svettandes, kommenderande: — lyft på höger!... sänk till venster!... aj, ni skrubbar mot väggen!... håll i!... släpp inte!... pang! en sträng sprang af! m. fl. dylika utrop. Slutligen hamnade vi på gatan, på vagnen, och så bar det af mot Roslagen, till Qvarngränden.

Stolt som en Crœsus tågade jag framför vagnen, allt som oftast kastande en forskande blick bakom mig, att ingen olycka skulle inträffa.

Redan vid Roslagstorg mottogos vi af en undrande barnskara, som längre fram mot Qvarngränden mångdubblades. I hvarje fönster spejade ett nyfiket ansigte och som en löpeld spred sig i qvarteret det ryktet, att notarien kommit hem med ett stort, gentilt fortepiano. Fru Grönqvist stod i magasinsdörren, djupt nigande, och hästslagtar'ns alla fruntimmer och drängar trängdes, som på femte raden, öfver hvarandra i porten... Min hustru såg generad ut och mina små flickor lågo långt utsträckta genom fönstret... Hela gränden var i rörelse!

Att lyfta in instrumentet var äfven förenadt med svårigheter och mycket nära var det att fönsterpelaren nödgats utsågas, men efter många svängningar och vridningar stod det slutligen på sin plats, under vårt tak.

Vårt förut inskränkta område i de bägge rummen blef nu ofantligt mindre, men sedan matbordet utflyttats i köket och tonerna af »Gubben Noach» och »Kom,

sköna flicka, valsa med mej» — allt med ett finger — börjat ljuda, glömdes lätt alla missöden, isynnerhet som vi insågo, att pianot hade rätt många goda sidor — tonen tänkte vi minst på —: vi kunde tillika bruka det som matbord och som sängplats för barnen.

En pianolärare blef snart påträffad, som mot 25 öre i timmen åtog sig de unga damernas edukation... Aldrig glömma vi den förträfflige mannens orubbliga tålamod vid det hiskliga, spruckna instrumentet och barnens svåra missgrepp på tangenterna samt deras många komiska svar på hans frågor: hvad heter noten på första linien?... på andra mellanrummet?... med ett streck på hufvudet och två på halsen? m. m., m. m.... Huru många gånger fick jag icke otåligt vandra omkring qvarteret, medan dessa odrägliga timmar pågingo, men alltid hade jag den fröjden, att se nyfikna lyssnare hänga utanför mitt fönster...

Några qvartal derefter började mina inkomster ökas, likasom våra pretentioner på komfort omkring oss, hvarför ny lokal till flyttningen förhyrdes, dit dock flygelpianot var omöjligt att medtaga. I familjeråd beslöts försälja detsamma.

Otaliga voro de annonser, som härföre påkostades, men ingen köpare anmälde sig; undantagandes en lumphandlare i trakten, som ville köpa det efter vigt.

Vi bestämde oss att försälja detsamma på Stadsauktionskammaren.

Samma bråk blef nu ånyo vid instrumentets förflyttning som vid dess imottagning... Alla käringar och ungar voro i rörelse!... Hästslagtar'ns stodo i porten och Grönqvistskan i magasinsdörren... Det hviskades temligen högt, att notariens skulle »stampa» på fortepianot eller byta bort det mot ett mindre handklavér; äfven krediten på mjölkmagasinet inskränktes.

Försäljningsdagen var inne, klockan slog tolf, och instrumentet skulle gå under klubban. Salen var full af folk, säkerligen ej ensamt för min flygel; äfven häst-slagtarfrun och mjölkmagasinsmadamen voro närvarande. Med klappande hjerta hörde jag kommissarien utropa:

— N:o 88! Ett mahognyflygelpiano! — och mäklaren fråga:

— Hvad får jag för det, med strängar och alltihop? — Intet svar följde. — Jag får väl minst ett hundra kronor; det är ju massiv mahogny? — Intet svar. — Jag får väl femtio kronor då för ett så stort piano? — Intet svar.

Jag kände att hästslagtarfruns och Grönqvistskans ögon voro fästade på mig.

— Får jag tjugo då? — fortfor mäklaren.

— Femtio öre, — svarade en gemen röst, hvarpå följde ett allmänt skratt i salen.

— Tio kronor! — ropade jag doft. Klubban föll. Flygelpianot var återigen mitt.

Jag rusade på dörren, som förföljd af en hop ulfvar, önskande instrumentet, Fersenska familjen och alla käringarna dit der peppar'n växer.

Den olycklige Kasems olyckliga spikbeslagna tofflor voro säkerligen lättare att bära på än detta fördömda fortepiano, som fordrade minst sex stadsbud för hvarje gång det skulle flyttas. Hade det varit en gammal häst-krake, som utbjudits i stället för det adliga flygelpianot, nog hade då hästslagterskan köpt den för förädling till korf eller sylta, eller hade Grönqvistskan ej varit för omusikalisk, till och med för zigenaresystemet, så skulle kanske hon spekulerat, nu voro de endast nyfikna belackare. Det var det, som förargade mig!

Ännu en gång återsågo flygelpianot och Qvarngränden hvarandra, ännu en gång voro alla käringar och

ungar i rörelse, ännu en gång skulle fönsterpelaren kanske vara på väg att bli afsågad för dess inflyttning, ännu en gång skulle mina döttrars musikaliska funderingar derifrån ljuda och musikläraren under suckar och snytningar mäta det lilla musikrummets längd och bredd.

Ödet hade dock annorlunda beslutat. Min hustru och jag öfverenskommo med hvarandra om, att bedja vice värdinnan, poliskonstapelsenkan Olsson, inhysa instrumentet i en f. d. mangelbod. Der står det ännu i dag, mitt första piano! Fru Grönqvist vill bra gerna göra brödhyllor af dess präktiga mahognysidor, men se'n jag steg i graderna som embetsman, anser jag det vara min skyldighet att mera hålla på flygelns adliga traditioner och är förvissad om, att den rätta köparen kommer nog.

Hästslagtaren får på inga vilkor köpa det.

Allt på sin rätta plats!

Julius.

Konstkännare.

— Ett ganska bra porträtt.
— Men jag tycker, att skägget inte är naturligt.
— Ja, det är ju klart, när det är — *måladt*.

Gycklaren.

Han var en öfvermåttan lustig en,
som ofrivilligt väckte allas löje.
I hopen egde han en trofast vän,
ty med sitt skämt han visste roa den,
och hvart hans upptåg var dess högsta nöje.

Till växten var han liten, ful och satt,
med tofvig lugg, som sig på ända reste.
Hans blotta åsyn retade till skratt,
och tanken blott på nya hyss och spratt
uti hans blickar, plirande, man läste.

Kort sagdt: han var en oförarglig tok,
som ej bar agg — som ingen kunde hata.
På hans förstånd man blef ej rigtigt klok;
ty, än barock — än vis liksom en bok,
med klyftighet han gjorde alla flata.

En dag, — man vet ej huru det sig kom, —
men skämtets pilar voro något matta
från allas vän, och mången tyckte som
han icke mer, som förr, sig brydde om
med sin talang åt deras nöje skatta.

Han visste knappast sjelf, hvad som var skedt,
och kunde hjertats frågor ej besvara:
bland hopen han ett fagert anlet sett,
men djupt det honom skar när *det* ock lett —
hvarför, det kunde han sig ej förklara.

Må hopen skämta uti allsköns ro
och, fånig, allting efter ytan döma,
blott ensamt hon ej velat le, men tro,
att allvar kunde under löjet bo
och djupa känslor gycklarns hjerta gömma.

Men ack, så kallt det löjet var hon log,
och hennes dom med mängdens lika gälde:
se der, hvad gycklarn ej med lugn fördrog,
se, derför allt hans glada lynne dog,
och derför ock en dag han tårar fälde. —

Men när för alla gycklarns sorg blef spord,
man visste icke hvad man skulle tänka.
En skrek ur hopen då: »för gyckel gjord
han är, och vill med tårar utan ord
blott nytt bevis på sin talang oss skänka!»

Han hade rätt: snart alla tycka så
och gränslöst lustig de den arma finna.
Ha! ha! att man ej kunde strax förstå,
att allt var spel — man må sig förebrå —
men nu man skrattar tills ens tårar rinna.

Hemera.

Den störda idyllen.

Wille Rapp var, som han sjelf tyckte, då han speglade sig i sin förnicklade kask, den grannaste karlen på hela sqvadronen. Mina Karlsson tyckte detsamma, hvarjemte hon sjelf ansågs som den dugtigaste köksan i det qvarter, der hon tjenade.

Hvad är naturligare, än att här skulle uppstå en »själarnes harmoni».

En qväll hade Minas husbondfolk gått till K. stora teatern, för att höra Wachtel, och Wille fått en vink derom. Snart var han anländ till Cythère ...

Ur skänken framtogs hvad huset förmådde. De båda älskande glömde all jordens prosa. Men — hur länge var Adam i paradiset! En häftig ringning på tamburklockan förspordes.

— Det är herrn, som pinglar! — skrek Mina; — jag känner igen ryckningarne... Fort in i köksskåpet! Det fans ingen annan reträtt.

Mina slog försigtigt igen skåpdörren och vred om nyckeln.

Det var både herrn och frun, som kom kommit tillbaka. Spektaklet på »Storan» var inställdt — enligt »gamla vanan» vid den inrättningen. Herrskapet var vid det gräsligaste lynne, och när inte k. teaterdirektionen fans till hands, så fick, förstås, pigan sitta emellan.

Frun inträngde som ett yrväder i köket. O, fasa! Der låg på spiseln ett par hvita handskar.

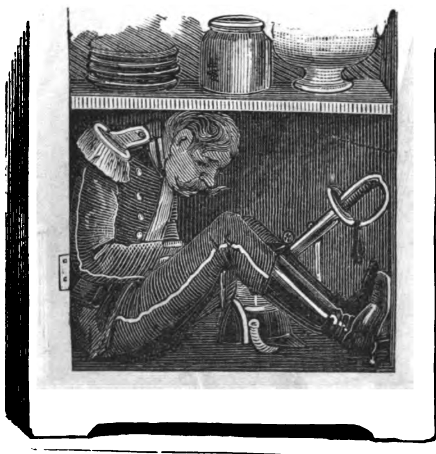
De buro numret 17 $^{3}/_{4}$.

Att redogöra för det förhör, som nu uppstod, är öfverflödigt. Nog af att Mina höll på sin oskuld — hon nekade till allt. Så befaldes hon gå in på sin kammare, hvilket hon äfven gjorde, men med föresats att

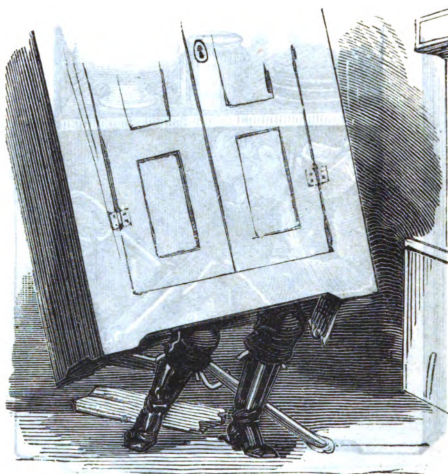
öppna för sin älskade Wille, så snart herrskapet gått och lagt sig.

Man tänke sig imellertid, huru en ståtlig lifgardist skulle taga sig ut, nedkrupen under nedersta hyllan i ett köksskåp.

Men »tålamod och tid göra mera än styrka och raseri», säger den gode La Fontaine. Genom tyngden

af en groflemmad karlkropp med tillbehör gaf skåpets botten långsamt vika, och Wille kunde, under väntan på Mina, taga en behöflig gymnastik för sina ömmande ben.

Han såg ut som en ny sorts snigel.

Denna operation hade dock ej gått för sig utan åtskilligt buller. Tallrickar och fat foro härs och tvärs.

Sådant måste tränga till herrskapets öron, som också mycket rigtigt spetsades. Stor förundran.

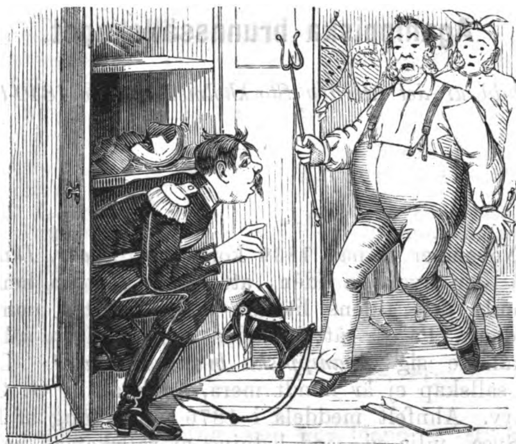
Beväpnade med — hvar sin ljusbit, skyndade herrn och frun ut i köket. Men hvad fingo de se! »Der skall

skåpet stå!» hade frun en gång för alla sagt. Nu dansade det omkring på två ben.

Gripna af förskräckelse, störtade de båda makarne utför trapporna och ropade på hjelp. Grannarne församlade sig, beväpnade med hvad som fans närmast till hands. Wille Rapp, som oväsendet ej undgick, kröp tillbaka

med skåpet på rätta stället. Nu anlände skaran i språngmarsch och den modigaste öppnade skåpdörren.

— Hvad gör ni der?

— Ursäkta! — svarade Wille helt diplomatiskt; — jag skulle fara på spårvägen till kasern, men råkade stiga i vilse vagn, och så hvilade jag mig litet, medan jag väntade på den rätta.

Aganippiska brunnssällskapet.

(En bild ur det literära Stockholmslifvet på 1840-talet.)

I November månad 1839 kom *Karl Fredr. Dahlgren* på den lyckliga idén, att i sitt gästfria hem församla den tidens literära personligheter inom hufvudstaden. På så sätt bildades inom kort ett sällskap, som kallade sig *Aganippiska brunnssällskapet*. Då om sagda sällskap ej är kändt mera, än hvad J. G. Carlén och Arv. Ahnfelt meddela i 1876 års årgång af kalendern Svea, vilja vi, med ledning af sällskapets handlingar, lemna en något utförligare redogörelse derför.

I Januari 1840 hade sällskapet konstituerat sig och kunde då till literära personer utom hufvudstaden sända inbjudning. En afdelning bildades sålunda i Upsala. Följande inbjudningsbref till skalden *Assar Lindeblad* gifver en inblick om sällskapets syftemål.

»Ett sällskap literatörer under benämning det Aganippiska brunnssällskapet har inom hufvudstaden bildat sig, i ändamål att genom en närmare förening lifva och uppmuntra hvarandra samt genom ett oftare och förtroligare sammanträffande afnöta de möjliga ensidigheter, hvilka stundom åtfölja äfven sjelfva snillet och talangen. Utan några vidtutsväfvande förhoppningar

har detta sällskap börjat och skall jemväl i denna anda söka fortfara. Ett stort nöje och en ökad tillfredsställelse skulle det imellertid vara, om äfven sådane herrar literatörer, hvilka sällskapet icke kan ega glädjen se inom sin krets, enär de vistas utom hufvudstaden, benäget ville med sitt deltagande gå sällskapets syftemål till mötes, vare sig genom meddelande af literära alster på vers eller prosa. I en sådan akt och mening är det jemväl sällskapet tager sig friheten att till hedersledamot vid sin fortgående brunnsdrickning kalla och vänligen inbjuda Tit., förvissadt, att Tit. med sitt snille och sitt deltagande bidrager till dess förkofran och framgång.

Stockholm den 23 Januari 1840.

Karl Fredr. Dahlgren.
Sällskapets Brunnsintendent.

A. I. Arvidsson,
Brunnsfiskal.

C. G. Norling,
Rumormästare.

A. Blanche,
Brunns- och materialskrifvare.

G. H. Mellin,
Brunnspredikant.

Emilie Holmberg,
Orgelnist och klockare.

J. G. Carlén,
Brunnsbibliotekarie.

Ol. Fryxell.»

Å denna inbjudning, som fins bland G. H. Mellins efterlemnade papper, hade följande tecknat sig som deltagare i sällskapet: *P. C. Boman* (känd som rätt framstående musiker), *Sophie Ahlbom, Karl Edmund Vennström, Kiellman-Göranson, Frans Theodor Jederholm* (utmärkt poet och framstående stilist), *L. Almqvist*, *Karl Kullberg, Emilie Flygare, Joh. Vilh. Snellman* och *Sophie Dahlgren.*

Som synes, hade sällskapet rätt goda förmågor ibland sig.

Hvarannan torsdag sammanträdde sällskapet. Ur egen kassa bestod Dahlgren té, punsch och toddy. Sammankomsten började kl. 6 på aftonen och fortsattes i 3

timmar. Första timmen egnades åt helsning, samtal och tédrickning; andra timmen åt uppläsning af insända poesier och andra vittra uppsatser, samtal öfver literära ämnen, att improvisera ett stycke på vers eller prosa; samt tredje timmen åt sång, musik *) öfverläggningar angående sällskapets angelägenheter, val af ledamöter med mera sådant. I stället för musik uppfördes understundom dramatiska stycken och tableaux-vivants.

Brunnsintendenten egde uppsigt öfver det hela; mottog de kommande, presenterade främmande besökande, samt bidrog att göra sammankomsten så angenäm som möjligt. Brunnsfiskalen tillhörde det att öfvervaka att stadgarne noga följdes. Brunnspredikanten föreläste de poem eller uppsatser, som voro insända till sällskapet. Rumormästaren hade uppsigten öfver de materiella behofven samt uppgjorde liqviden. Någon brunnsläkare ansåg sig sällskapet ej behöfva, då det var vid fullkomlig helsa; men skulle sällskapet händelsevis känna sig illamående, kunde det utse en dylik kraftverkare.

Desse embetsmän valdes genom slutna sedlar, men till brunnspredikanttjensten måste dock alla ledamöterna aflägga prof, innan val skedde.

Hvarje ledamot kunde anonymt inlemna bidrag, adresserade till brunnsintendenten, hvilka vid nästa sammankomst upplästes af brunnspredikanten i den tur, de inkommit. Hvarje ledamot hade rättighet att medtaga främmande, som önskade besöka sällskapet, dock med förbehåll, att brunnsintendenten underrättades om dessa besök några timmar förut.

Bland dem, som besökte sällskapet, voro *Tegnér* och skaldinnan *Euphrosyne* (Julia Kristina Nyberg).

---

*) Inga hundar eller kattor fingo »för det omusikaliskas skull under någon förevändning eller förkläde medtagas».

Några årsafgifter existerade ej. Sällskapet firade sin årliga högtidsdag i det gröna, hvarvid beslut fattades om den antagna konstitutionen skulle bibehållas och val ske af nya embetsmän eller återval af de gamla. Den enda sammankomst, som sällskapet firade i det gröna, var vid det romantiska Björknäs ej långt från Skuru. Possesionaten Bretzner, då förande en liten ångbåt, hade stält densamma till sällskapets disposition.

Vid framkomsten befans i det fria uppdukad, på gemensamt konto, den mest lukulliska middag, hvars arrangerande Kiellman-Göranson, med sin kända talang i den vägen, på förhand ombestyrt. Bland inbjudne hedersgäster befann sig *Atterbom,* som i ett spirituelt tal uttryckte sin stora belåtenhet.

Flera af sällskapets ledamöter hade förut tillhört »Phosphorismen», »Götiska förbundet», »Manhemsförbundet», m. fl. Sällskapets ändamål var hufvudsakligen stegrandet af ordets konst, och fastän det framträdde under en komisk form, hade det allvar på botten. Till sina bundsförvandter räknade sällskapet sådana förmågor, som *Assar Lindeblad, Böttiger, Grafström, Ridderstad* och *Wieselgren.*

För den möda och det nit, Dahlgren egnat åt intendentsbefattningen, öfverlemnades under stor högtidlighet den 9 Januari 1840 till honom en skål af silfver att bäras å bröstet. Sedan sällskapet kl. 6 på aftonen sagde dag samlats i »sin icke egande lokal på Helikon», aftågade man med sällskapets orgelnist och klockare i spetsen i procession till intendenten. Under marschen afsjöngs ur den aganippiska sångboken, till melodien »Vikingasäten, åldriga lundar», följande qväde:

»Grönskande säten, åldriga lundar,
klippor, som ljuda af spel och sång,
under ert hägn en högtid nu stundar,

då vi till Helikon ställa vår gång.
Till intendenten upp vi marschera
två man i ledet, för att formera
fyrkant kring honom, och surprenera
med en present af klingande sort.
Och fiskalen höjer skålen
på de fält, der som skyddsgud han bjuder med magt,
och han ropar: skrålen, skrålen
för den högtid, som här ställes an i sin pragt,
och klockarn skriker till,
och sjunger med en drill;
intendenten till ära vi höja vår sång,
silfverskålen skall han bära
på sitt bröst som kraschan och sitt lagliga fång.

Brunnspredikanten, glasögonsbeväpnad,
dernäst marscherar, så rak och så stolt,
kutande stundom, dock ej utan häpnad
svängande sig i sin bläcksvarta kolt.
Efter två fruar lättfotade trippa,
fru Intendentskan med sin nyckelknippa,
så fru Flygare, smärt som en sippa,
båda med persiljguirlander på arm.
Nu fiskalen lyfter hatten
och sin skål, och den visar för vår intendent.
Denne ropar: »nå, för katten,
hvilken ståtlig skål, den är rätt excellent!
Den skålen visst är min?»
»Den är så icke hin!
Den är vår, sa' fiskalen, men din kan hon bli,
för din möda tag imot den!
Den dig skänkes till lön utaf vårt kotteri.»

Brunnsintendenten myser på munnen,
snyter sin näsa, och kröker sin rygg,
tar sig en skopa vatten ur brunnen
för att sig stärka och blifva trygg.
Nu han till ordspråk läpparne öppnar,
tager af ordsvall två fulla göpnar,
talet, som viss mjölk, genast sig löpnar,
storknar i halsen utaf surpris,

och han talar: »mina damer!
sköna Evor, som lyckligt försällen vår jord!
Och I herrar och Adamer,
I symboler af snille och kraft i vår nord!
    Er uppå denna stund
    jag utaf hjertans grund
Nu betackar för skål'n, som på bröstet jag har.
Denna skålen, tro mig, vänner,
aldrig pansatt skall blifva uti sina dar.»

Sedan så skålen imottagits af intendenten, öfverströddes han af damerna med persilja, och »sällan har man sett en högtid med mera enighet och rörelse begås», säges det i sällskapets blad. Festen förskönades af det vackraste snöglopp och slutades med skålar för skaldernas gud, Apollo, för skönhetens gudinna, Afrodite, och för ett gladt år.

En brunnsbal hade äfven sällskapet nyårsdagen, och lär denna bal varit rätt animerad. Dansen öppnades af brunnsintendenten med en angläs. Brunnspredikanten, understödd af snusfabrikör Wennström, gjorde en tur med fru Flygare och brunnsintendentskan svängde om med Olle Fryxell.

De, som flitigast utvecklade verksamhet inom sällskapet, voro Dahlgren och Kiellman-Göranson. Dahlgren kallade sig ock sjelf för »priviligierad fyrverkare på Parnassen».

Sällskapet ämnade utgifva åtskilliga skrifter, och hade Dahlgren på skämt uppgjort förslag till titlar, men några dylika skrifter kommo aldrig till stånd. Då sällskapet väl hade blifvit konstitueradt, fann det sig föranlåtet att utgifva ett vittert tidningsblad, som det kallade *Den helikonska vattenskopan.* Denna tidning är handskrifven af Dahlgren och det mesta, som deri förekommer, lär väl vara af honom. Första numret är dateradt den 12 Dec. 1839. Fyra sådana handskrifna nummer

utlemnades, deraf N:o 4 den 12 Mars 1840. Första numret börjar med en sång öfver vattenskopan, hvilken sång vi anföra:

»Vår jord till formen är trind och rund
och dito solen på himlens rund,
liksom dess afbild: Heliotropa.
Så med vårt tidningsblad sammalund',
den Aganippiska skopa.

Ej jorden nå'nsin än blifvit läck,
än ej af kometer hon tagit knäck
och tarfvat sin farkost slopa.
Så med vår skopa — hon är af bleck,
den Aganippiska skopa.

Ett skiljer oss åt uti magt och kraft,
ett ting, som jorden än aldrig haft,
så mycket hon derom må ropa:
det är, att hon eger platt intet skaft
som den Aganippiska skopa.»

Efter denna sång om den Aganippiska skopan, kommer ett referat öfver dikter af Mellin, hvilka dock aldrig voro utgifna eller skrifna af Mellin, utan påhittade af Dahlgren, och slutligen en mängd annonser och tillkännagifvande, hvilka fortsattes i de följande numren. Af dessa, rätt qvicka annonser, anföra vi de förnämsta:

»Undertecknad har med denna dag öppnat sin butik af kyssar af alla slag, och försäkrar om all möjlig propreté och facila priser.

Stockholm den 7 Dec. 1839.

Wennström,
Kyssfabrikör.»

»Undertecknads likkistmagasin är flyttadt från Dödgräfvaregränden till Norra Smedjegatan N:o 10, Qvarteret Åskslaget,

hvilket härmed respektive kunder tillkännagifves. På samma ställe finnes till jul'n åtskilliga barnkläder, äfvensom underrättelse gifves om en, som väl sveper lik, om derom dagen förut tillsäges.

Ingelman.»

Detta tillkännagifvande är anmärkningsvärdt, då man vet, att Ingelman författade poem vid alla möjliga dödstillfällen.

»Som till min kunskap kommit, det åtskilliga fuskare tagit sig för att under mitt namn tillverka och till salu utbjuda blanksmörja, som på intet vis till qualité motsvarar min, så får jag härmed vördsamt upplysa, att den blanksmörja jag fabricerar, är försedd med min namnstämpel —e, och blott försäljes i herrar Deléen & C:is samt Törnquists och Bergers boklådor.

Blanche.»

För detta tillkännagifvande råkade Blanche inom de literära kretsarne ut för mycken drift.

»Ett nytt sortiment rökgubbar är i dessa dagar inkommet, äfven som af de mycket efterfrågade Vingårdska låsen finnes ett parti till salu hos

Kiellman-Göranson.»

»Undertecknad så väl tillverkar som slipar rakknifvar, hvilka i godhet och bett icke eftergifva de Dahlgrenska.

Carlén.»

»Som många inbillat sig, att mitt namn under den Ridderstadska uppmaningen i Eos om en literär förening, skulle vara i så stor skala tilltaget, att intet rum lemnats öfrigt för andra underskrifter, bör jag, till rättande af detta misstag tillkännagifva osannfärdigheten häraf.

Olof Fryxell.»

»Råttgift, tarmsträngar, potpourri af törnrosor, Pulvis magnesia tartarici och råbarkade hudar uppköpas af

Love Almqvist.»

»Undertecknad, priviligierad fyrverkare på Parnassen, ämnar att vid instundande jul, gifva ett briljant fyrverkeri af solar, poetiska väderstjernor, raketer samt bengaliska eldar. Fyrverkeriet kommer att påtändas af en flygande sylfid och slutas med en smäll. Närmare underrättelse skall genom tryckta affischer allmänheten meddelas.

Dahlgren.»

»Som tvänne hjertkamrar händelsevis blifvit lediga utbjudas de härmedelst mot billig hyra på vecka eller månad, med eller utan möbler, städning och eldning; då efterfrågan göres i qvarteret Freja, N:o 10 hörnet af Återvändsgränd och Beridarbansgatan.

Blanche.»

»Den, som hos undertecknad vet sig hafva pantsatt ett hjerta, torde vara god och utlösa det inom denna månads utgång. I annan händelse blifver han sin lösningsrättighet förlustig.

Em. Holmberg.»

Antagligen har Dahlgren författat flertalet af dessa, för sina författare karaktäristiska och roliga tillkännagifvanden. Till slut meddela vi ytterligare ett poem ur *Den helikonska vattenskopan:*

»Afsked från min gamla bostad.

Farväl, du lugna koja!
I åtta år mitt bo.
Hos dig på min hoboja
jag sjungit lifvets ro.
Farväl, du skrubb, som hyste
min stöfvel, sko och käng,
min flaska och min säng.
Farväl, du glugg, som lyste
mig in och ut så väl!
Farväl! Farväl! Farväl!

Farväl, du spis, som tina'
så hand, som bläckhorn opp,
när under köldens pina
versådran mer ej lopp!
Farväl, du golf, som burit
min fot, så fast och trygt
hvar gång på arm jag knyckt
och Bacchi lagrar skurit;
jag märkt dig med min häl,
tack för ditt stöd, farväl!

Må lika säll och luftig
den nya egar'n bli,
dock litet mer förnuftig
i tal och poesi.
Jag fattig hädandrager,
en säng, ett bord, ett stop,
se, det är alltihop!
Dock, tyst, jag lyran tager,
min högsta skatt, min själ.
Farväl! Farväl! Farväl!»

Bland andra anmärkningsvärda uppsatser i sällskapets blad är en: »Hvar sitter själen? (Psykologisk undersökning).» Delvis på vers och prosa, är denna uppsats särdeles rolig. Författaren undrar om själen sitter i hjertat eller hjernan, men att så mycket är säkert, att inom det värderade Aganippiska sällskapet själen icke kan sitta, utan står. Resultatet af förf:s undersökning blir, att själen vanligtvis »sitter der den sitter». Öfriga uppsatser äro: »*Carléns ansökan att blifva bibliotekarie inom sällskapet*»; »*Min biografi och meritlista*» af Carlén; »*Förslag till biblioteksbyggnad för Aganippiska brunnssällskapet.*»

Sällskapet fortsatte ej länge sin verksamhet, utan upphörde snart. Förundransvärdt är verkligen, huru Dahlgren, som led af en plågsam och tärande sjukdom,

dock hade sinne och lust att offra tid och krafter för sällskapets bestånd, ty utaf allt framgår att Dahlgren var själen i detsamma.

Om ock Aganippiska sällskapet ej verkade något stort, så upplifvades dock hos ledamöterna deras sinnen för vitterhet och skön konst. De idéella frön, som såddes hos många af dem, hafva sedermera burit god frukt och blifvit till gagn för vår literatur. Det är derför vi velat framhålla denna bild från förgångna tider, och hoppas, att läsaren följt oss med nöje vid redogörelsen för det i många hänseenden märkliga sällskapet.

E—d.

Axel och Klothilda.

Ballad.

Ung Axel han gångar i aftonens stund
att möta sin älskling, Klothilda,
som lofvat att komma till grönskande lund
förr'n qvällsolen sjunker i vågen.

Han jublade redan, vår hurtige sven,
vid tanken på stundande lycka,
att ensam få råka sin älskade vän
i dalen, som björkarne freda.

Förgäfves han önskat i veckorna sju
ett möte med rodnande tärnan,
men ständigt hon nekat, tills ändtligen nu
hon lofvat att skänka det första.

Så framåt han skyndar i brådskande fart,
i takt med sitt klappande hjerta;
förborgad för verlden han upphinner snart
det ställe, som Amor utkorat.

Det låg så idylliskt, på klippig terräng
omgifvet af skogklädda höjder,
och strax nedanför, på en sluttande äng,
stod tåtel och klöfver i blomning.

Der betade fredligt en hjord utaf Bos:
storjufvrade kossor och qvigor
och dansande kalfvar, som bildade tross,
och ståtlige tjuren i têten.

Två fölungar flögo som ringade lod
kring fältet och stoen de följde
med ögat så fullt af det »stoiska» mod
de ungas olympiska lekar.

Men knappast vår hjelte på boskapen såg —
det kunnen I tänka, I käre! —
ty endast till »henne» stod sinne och håg
och hjertat uppfyldes af längtan.

Han satte sig neder bland gräs och viol;
minuterna tycktes som timmar,

men plötsligt, som stungen af Indiens sol,
han hoppade högt ifrån marken.

Längst nere på ängen nu skymtade fram
den välkända högröda sjalen
och tyllhatten fina, så hvit som ett lam:
det var ju hans egen Klothilda.

Af kärlekens våg höjdes ynglingens barm.
»Ej något från henne mig skiljer!»
han ropade högljudt med känsla så varm
och ilade raskt mot den sköna.

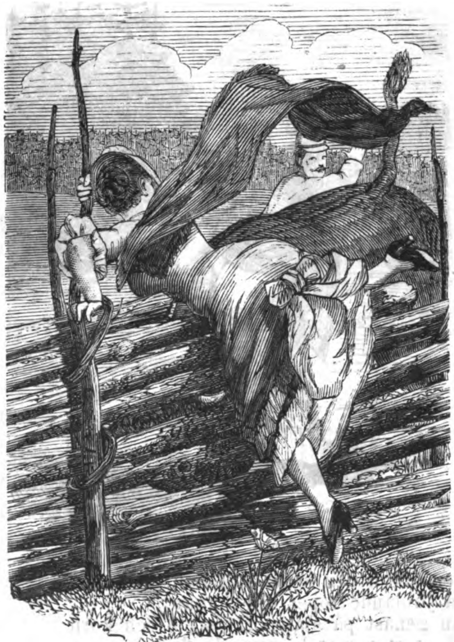

Men äfven den store sultanen med horn
vid jublande ropet uppvaknar;
han genast på sjalen får sigte och korn
och störtar mot kommande flickan.

(Han hade, den tjuren, så modig och stark,
en egenhet, troligen medfödd;
en vurm, som han delar med mången monark:
att hata bland färger den röda.)

Och flickan hon springer som snabbfotad hind
och tjuren förföljer som hjorten,
och älskar'n far efter som susande vind,
och skriker så skogen genljuder.

Men jagten den går öfver stockar och sten
och tjuren är nära sin lystnad

och flickan är färdig att digna allt re'n,
då öfver en gärd'sgård hon hinner.

Och sjalen den flyger från böljande barm
och genast den gripes af vinden
och föres tillbaka till ynglingens arm;
han trycker den ömt till sitt hjerta.

Då vänder odjuret sitt rasande hat
imot vår olycklige hjelte,
och denne helt hastigt får vingar på fot;
tillbaka det bär imot skogen.

Så kritisk är stunden. Med väldiga språng
framilar den vrålande besten
och älskar'n är nära att gång uppå gång
»få horn» vid sin första eröfring.

Till sist vill dock ödet, men liksom på hån,
bevara hans ära och lifvet;
han finner till slut undan klöfvarnes dån
en fristad i högvuxen fura.

Der sitter han ännu — så säges i byn —
och famnar den högröda sjalen,
men ungmön bak' gärd'sgården sänder mot skyn
sin klagande sång uti natten.

* * *

Du älskande tärna, du frågar mig nu,
hvad lärdom man häraf kan hemta. —
Jo: glöm ej, du hulda, vid *ditt* rendez-vous,
att bannlysa färgen den röda!

—est—.

Trogen kärlek segrar alltid.

n ung skulptör, som studerade djuren i Jardin des Plantes i Paris, blef der bekant med en vacker och pikant barnflicka, som imellertid ej besvarade hans ömma låga, utan i stället mottog en ung soldats hyllning. Den tröstlösa artisten skref i förtviflan på murarne här och hvar i trädgården, der flickan brukade sitta:

»Jag älskar Adèle»,

i hopp att hon skulle se detta och låta beveka sig.

Skön Adèle observerade anslaget, men utvalde i stället en jernsoffa midt imot noshörningens bur, der ingen plats fans att skrifva på, och här satt hon nu timtals och lyssnade till martissonens älskogstal.

En vacker dag ser hon noshörningen nalkas och märker snart, vid närmare betraktande, att på hans horn var ingraveradt ett af en pil genomborradt hjerta, hvarunder stod:

»Jag älskar ännu Adèle; möt mig vid ankdammen!»

Detta var för mycket för en känslig fransyska. Med tårar i ögonen, vid tanken på så mycken trofast ömhet, undandrager hon sig sin soldats omfamning, ropar på barnungarne och säger:

— Mes amis, kom', låt' oss gå och se på de vackra ankorna!

Också ett anslag.

— Fasligt, hvad du slösar med »nyslaget hö», hvar gång du väntar din kusin, löjtnanten, till middag.

— Är du kanske svartsjuk?

— Nej, men jag undrar, om jag inte skulle låta anslå på dörren: *»Förbjuden betesmark»*.

Ett impromptu af J. G. Schultz.

I Frustuna socken i Södermanland (strax invid Gnesta) bildades på sommaren 1864 en skarpskytteförening. Medel för ordnande af kårens öfningar behöfdes, men saknades, hvarför några af de unga umgängesvännerna i prestgården (de voro alla sångare och stockholmare) beslöto att ställa till en konsert i Frustuna kyrka, och skulle inkomsten af densamma tillfalla den nya kåren.

Huru denna tillställning utföll i musikaliskt och ekonomiskt hänseende hör naturligtvis icke hit — endast *det,* att den prolog, som vid tillfället upplästes, författades »på rak arm» i prestgården, kort före konsertens början, af Nisses forne redaktör, den saknade vännen *Johan Gustaf Schultz.*

Prologen, Nisse meddelad i S:s egen handskrift, offentliggöres här såsom ett vitne om, att hans sångmö äfven rörde sig utom »skämtets ystra lekar».

Prolog.

Ej sjunga vi för ryktets pris och ära;
att om vår kraft ett härligt vitne bära,
det är ej målet, som framför oss står:

ett annat är som lifvat har oss unga,
som manat oss hitut för er att sjunga —
I skolen höra oss med varma hjertan,
liksom vår sång ur varma hjertan går.

Den sak, vi främja, är den späda planta,
som gömmer fägring, krafter obekanta,
den först en framtids dag beundra må.
Ett stilla vårregn gjuts ur skyn deroppe,
man nästan räkna kan hvarenda droppe,
det syns så obetydligt, ack, så ringa —
men dessa droppar gifva lif ändå.

Vår ädla sak, ett barn af fria länder,
hvart ädelt hjertas bästa känslor tänder,
och större blir med hvarje dag dess makt.
Nu snart ett väldigt träd med starka grenar,
det landets söner under sig förenar
med rötter, hvilkas kraft skall trotsa tiden —
men solsken dallrar genom kronans prakt.

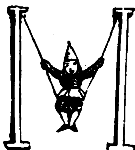
Så är dess bild, och hvart dess tanke hunnit,
den rik och fattig, ung och gammal vunnit:
den fosterländska grund ej svigta kan.
Det är för Sverges värn skarpskyttar strida,
af Fosterlandet ärans lön de bida —
den ära nämligen, som ej är stolthet,
men som är ödmjuk och som heter *sann*.

Derföre här uti naturens sköte
ha sång och kärlek till vårt land stämt möte,
att täfla skönt i härlig harmoni.
Och ej förgäfves skall vår sång här höjas,
helt visst i mången, mången barm skall röjas
en känsla af det höga, sköna målet —
och minsta gåfva skall välsignad bli!

J. G. Schultz.

En sömnlös natt.

(Efter »Punsch».)

in kära tant, som förestår mitt hushåll, är särdeles rädd om mig efter min senaste förkylning. Hon har derför för natten inlogerat sig i rummet näst intill min sängkammare. Mellanväggen är mycket tunn, hvilket tant anser som en särdeles lycklig omständighet.

— Om du blir orolig eller önskar något under natten, så ropa mig bara och jag kan genast höra dig!

Detta är mycket vänligt af tant. Hon vill inte, att jag skall stiga upp och ådraga mig en ny förkylning.

Jag känner mig sömnig och trött. Just som jag håller på att falla i sömn, väckes jag plötsligen af ett fasansfullt ljud, liksom af en menniska, som kämpar med döden i ett anfall af qväfning.

Detta ljud fortfar några sekunder.

Blifven fullt vaken, får jag klart för mig, att det är min tant, som snarkar. Och sömnen har fullständigt flytt från mina ögon redan efter denna första snarkning.

Aha! Det var en charmant idé till en tafla: — *»Hennes första snarkning».* Taflan skulle framställa det

intensiva i *hennes* snarkning genom uttrycket i *hans* ansigte.

Jag kunde aldrig tänka mig, att en snarkning kunde höras så tydligt genom en vägg, som åtminstone består af läkter, förhydningspapp och rappning. Om jag mins rätt, fins ett gammalt ordspråk, som säger: »en van lögnare kan ljuga igenom en stenvägg». Under nattens lopp tvingas jag att säga om tant: »hon kan snarka genom en brädvägg».

Om hon nu blott ville göra längre pauser mellan sina snarkningar, kunde jag möjligen hinna somna mellan finalen af snarkningen N:o 1 och första takten af N:o 2.

Jag hörde min gamla amma kalla snarkning »att mota grisar i vall», men jag kan ej inse det berättigade i denna liknelse.

Till exempel nu börjar min goda tant igen, och det just då jag känner på mig, att jag skulle ha somnat, om jag bara fått vara i fred.

— Mota grisar i vall! — Åhnej, det är inte en smula likt det.

Nu låter det som hon på ett eller annat sätt droge en korkskruf ur halsen. Upp går den så småningom, och ljudet blir allt skarpare och skarpare; jag bara väntar att få höra smällen af korken. Skall jag väcka henne? Skall jag knacka i väggen? — Åhnej! Jag skall låta bli; ett plötsligt uppvaknande kunde måhända skada hennes nervsystem. Jag vill tåla allt som en man och med tillslutna ögon.

— Der har vi det! När inte sömnen vill komma till mig, får väl jag gå till sömns.

Jag kommer att tänka på hvad Shakespeare säger om sömnen. Jag räknar till hundra baklänges. Det hjelper inte. Örngottskudden blir feberhet.

Aha! jag skall vända den.

Den kyliga sidan af kudden verkar uppfriskande. Nu tillbaka till Shakespeare: »Sömn, ljufva sömn, naturens hulda amma, hur jag ej fruktat dig» — —

Här kommer en snarkning lik en borr tvärs igenom väggen in i mitt öra. Den liknar allra mest »svärjandet» af en katt och morrandet af en lika ilsken knäracka förenade.

Jag *kan* inte sofva. Absolut inte!

Jag drar eld på en strykesticka... Ser på klockan... I morgon är jag bestämdt sjuk igen. Der en annan snarkning åtföljd af en djup suck... Jag måste knacka i väggen... Ännu en... Nu börjar snarkandet bli regelbundet — introduktionen är slut och temat begynner. Jag *måste* hejda det... Jag bultar sakta... Intet svar... En gång till... Snarkandet tilltar i styrka... Jag förlorar tålamodet... Ett hårdt slag i väggen från mig — en högljud sodavattens-kork-utspringande snarkning från min tant. Hon är vaken.

— Snälla tant, — säger jag med munnen mot väggen, — jag skulle önska, att tant ville låta bli att snarka så der.

— Söta barn, — svarar hon, — jag snarkar inte. Det var *du*.

Åh, det är för mycket!

— Men, söta tant, jag har ju inte sofvit.

Hon svarar:

— Jag vågar påstå, att du *tror* bara, att du har legat vaken; din snarkning väckte mig för en stund sedan, och vaken har jag varit allt sedan. *Jag snarkar aldrig.*

Jag kan ej bevisa mitt påstående, men föreslår att hon skall ligga vaken en qvart, enär jag inte på hela natten fått en blund i mina ögon. — (Jag tänker somna innan hon börjar igen.)

Det lofvar hon.

— Nu är det bra, kära gosse. Är det ingenting du behöfver?

— Nej, tack, endast att tant låter mig somna först den här gången.

— Naturligtvis, barn. Jag hoppas, du är frisk och kry i morgon.

Jag vänder mig på högra sidan. Jag sluter mina ögon. Nu känner jag att Morfeus, sömnens milda gudom — —

— Kv-r-r-r-q-v-a-r.

Det är tant igen med variationer mellan en korkskruf och en gammal brandvakts-skramla. Hon har brutit sitt löfte. Jag slår i väggen.

— Tant, *söta,* var tyst!

Hennes röst, mild och sömnig:

— Ja, min gosse. Jag snarkar inte. *Jag vet när jag göre't och skall sluta af mig sjelf.*

Detta är godt och väl, så länge det räcker, och det räcker just tills jag hinner vända mig, och då —

— Krrrr-quarr-quiii-quarr —

Grisar, ankor, gäss, korkskrufvar, sågar och sodavattenskorkar, allt i en snarkares batteri. Min goda tant vet bestämdt inte hvilken styrka hon besitter.

Hon skulle otvifvelaktigt ta första priset i en snarkningstäflan.

Att försöka sofva är ett otacksamt arbete. Således uppger jag allt hopp; men »endast för denna gång», som det heter på affischer. — Tant kommer aldrig att ligga i detta rum mera. Hon har ett alltför säreget sätt att vårda sig om min helsa.

Pierrot.

En lyckans gunstling.

»Det blir en rigtig herrekarl
af lilla Staffan», sade alla.
Med segerhufva född jag var,
det måste man ju lycka kalla.
Att skåda ljuset i en qvarn,
lär också vara mycket präktigt,
dessutom är jag söndagsbarn,
och det på ödet verkar mäktigt.

Minst skulle jag alltså bli kung
och rik som Rotschild . . . kanske värre.
Mig mötte ingen vandring tung,
ty jag var gunstling hos vår Herre!
Gick jag på gröna ängen, så
behöfde jag ej länge titta,
fyrväppling, både en och två,
en småsak var för mig att hitta.

Om man åt ägg, det ej slog fel
att jag fick det med största gulan;
och hvad jag nötte stöflar väl:
beständigt hål midt under sulan.
När lexan min jag syssla' med
och satt fundersam uppå pallen,
vips kom en lyckospindel ned
och fatta posto öfver skallen.

Jag i en vacker tös blef kär, —
min *tur* var mig en säker borgen, —
men när jag hennes hand begär,
o, himmel, tänk! hon ger mig korgen.

Medfödda lyckan, hvar är den?
Olycklig jag mig, arme, känner.
»Du har ej tur i kärleken,
försök på spel!» — sad' mina vänner.

Jag köpte strax en Braunschweigs-lott;
när den slog fel beställdes flera; —
men inte kom den tur, man spått,
i stället jag mig ruinera'.
Det började bli ondt om mat
och gården min jag måste stycka;
då hviskades: »blif du soldat,
i krigarståndet göms din lycka!»

»Tok gjorde, han, som galen bad», —
det är ibland bedrägligt skenet,
i krig jag rusade åstad,
men kom snart hem — på ena benet.
Min *segerhufva* — tvi så'nt skrot! —
Och *spindeln* . . . allt var nog en villa.
Nu syns blott på min ena fot,
ifall jag trampar sulan illa.

Jag föddes söndagsbarn — nåväl,
åt Gud jag egnar all min dyrkan,
när lif jag ger åt klockarns spel
och trampar orgeln uti kyrkan.
Af ägg jag ej sett minsta spår,
de ljuga, de, liksom min sula.
För hvitt har blifvit gubbens hår,
för att han skulle tro på — *gula*.

Men nöjd jag linkar fram min stig,
ack, hoppet håller uppe lifvet!
Fyrväpplingen än gäckar mig
och *spindeln spinner,* det är gifvet.
Jag har ej blifvit *kung*. — Än se'n?
Det spådomen ej mycket rubbar:
jag hör till kungens trogne män,
är invalid vid — *Prinsens gubbar!*

Malle.

Innehåll.

Pris 1 Krona.

